

**Master of Science – I (Geography) Examination: Oct / Nov 2016
Semester – I (New CBCS)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 468	Wednesday 16/11/2016	10.30 AM to 01.00 PM	Geomorphology-I	HCT 1.1	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.
 - 5) Figure to the right indicate full marks.

Total Marks:70

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket. 07

)

- 1) ----- observed the cyclic nature of the Earth.

a) Play fair	b) J. Hutton
c) Gilbert	d) King

- 2) The radius of the Earth is ----- km.

a) 6371	b) 7263
c) 7160	d) 5324

- 3) A. Holmes put forth the Theory of ----- in 1928.

a) Continental drift	b) conventional current
c) Plate tectonic	d) Geosyncline

- 4) Weathering caused due to human activities is called as ----- weathering.

a) Chemical	b) Anthropogenic
c) Mechanical	d) None of these

- 5) ----- discontinuity is the boundary between mantle and core.

a) Gutenberg	b) Moho
c) Conrod	d) None of these

- 6) The Himalaya Mountain is ----- mountain.

a) Block	b) Volcanoes
c) Folded	d) Faulting

- 7) Earthquake is the example of ----- force.

a) Slow	b) Sudden
c) External	d) None of these

B) Fill in the blanks.

07

- 1) According to W.M. Davis landscape is a function of structure process and -----.
- 2) Geosynclines are generally bordered by ----- rigid masses.
- 3) Hydration is type of ----- weathering.
- 4) The term Isostasy was first used by ----- in 1889.
- 5) Folding is the result of ----- movement.
- 6) ----- in Japan is the highest volcanic mountain in the world.
- 7) SIMA is the mixture of Silica and -----.

Q.2 What is weathering? Describe the types of weathering.

14

Q.3 a) Explain the landforms associated with volcanoes.

14

OR

b) Explain the views of Airy and Pratt about Isostasy.

14

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two)

14

- 1) Explain Principle of uniformitarianism.
- 2) Describe the interior structure of earth.
- 3) Explain Holmes conventional current theory.
- 4) Explain the effects of earthquake.

Q.5 Write Shorts Notes (any two)

14

- 1) Meaning of geomorphology and its development.
- 2) Types of Fold.
- 3) Geosyncline theory of Kober
- 4) Causes of Earthquake

Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – I (New- CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 468	Wednesday 16/11/2016	10.30 AM to 01.00 PM	Geomorphology-I	HCT 1.1	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.
 - 5) Figure to the right indicate full marks.

Total Marks:70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) यांनी पृथ्वीच्या इतिहासाचे चक्रीय स्वरूपाचे निरीक्षण केले आहे.
 अ. प्लेफेअर ब. जे.हटन
 क. गिल्बर्ट ड. किंग
- 2) पृथ्वीच्या त्रिज्या कि.मी. आहे.
 अ. 6371 ब. 7263
 क. 7160 ड. 5324
- 3) ए.होम्स यांनी सिध्दांत 1928 मध्ये मांडला.
 अ. भूखंडवहन ब. अभिसरणप्रवाह
 क. भूमंचविवर्तनिका ड. भूद्रोणी
- 4) मानवी क्रियेमुळे विदारण घडत असल्यास त्याला विदारण म्हणतात.
 अ. रासायनिक ब. मानवजन्य
 क. कार्याक ड. या पैकी नाही
- 5) मध्यावरण व गाभा यांच्या मधील सिमेली विलगता म्हणतात.
 अ. गटेनबर्ग ब. मोहो
 क. कॉनरॉड ड. या पैकी नाही
- 6) हिमालय पर्वत हा पर्वत आहे.
 अ. ठोकळा ब. ज्वालामुखी
 क. घडी ड. खचदरी
- 7) भुकंप हे शक्तिचे उदाहरण आहे.
 अ. मंद ब. शिघ्र
 क. बहिर्गत ड. यापैकी नाही

- 1) डेव्हीस यांच्यामते भूदृष्य ही संरचना प्रक्रिया आणि यांचे कार्य आहे.
- 2) सर्वसाधारणपणे भूद्रोणी या कठीण भागाने वेढलेल्या आहेत.
- 3) जल अपघटन हा विदारणाचा प्रकार आहे.
- 4) 'समस्थायी संतुलन' संज्ञा सर्व प्रथम यांनी 1889 मध्ये वापरावी.
- 5) वलीकरण हे हालचालीचे परिणाम आहेत.
- 6) जगातील सर्वात मोठा ज्वालामुखी पर्वत जपान मध्ये आहे.
- 7) सायसा हे सिलिका व या धातुचे मिश्रण आहे.

प्र.2 विदारण म्हणजे काय? विदारणाचे प्रकार वर्णन करा. 14

प्र.3 अ. ज्वालामुखीच्या उद्रेकापासून तयार होणाऱ्या भूमी स्वरूपांचे स्पष्टीकरण करा. 14

किंवा

ब. समस्थायीकत्व बदलचे एरी व प्रॅट मत स्पष्ट करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) समानतावादाचे तत्व स्पष्ट करा.
- 2) पृथ्वीच्या अंतरंगाचे वर्णन करा.
- 3) होम्सचा अभिसरण प्रवाह स्पष्ट करा.
- 4) भूकंपाचे परिणाम स्पष्ट करा.

5. टीपा लिहा.(कोणतीही दोन) 14

- 1) भूरूपशास्त्राचा अर्थ व विकास
- 2) घडयाचे प्रकार
- 3) कोबरचा भूद्रोणी सिध्दांत
- 4) भूकंपाची कारणे

- Q.2** Describe the composition and structure of the atmosphere. **14**
- Q.3** State various types of winds and explain the planetary winds in details. **14**
- OR**
- Explain factors affecting on insolation.
- Q.4 Answer the following questions in short (any two)** **14**
- a) Give the detailed account of heat budget of the earth.
 - b) Explain by classifying the clouds according to their height
 - c) Give a brief account of vertical distribution of temperature
 - d) Discuss the types of humidity
- Q.5 Write a short notes (any two)** **14**
- a) Land breezes and sea breezes
 - b) Polar front theory
 - c) Horizontal distribution of temperature
 - d) Tornadoes

Master of Arts/Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL 469	Friday 18/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Climatology - I	HCT 1.2	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) All questions carry equal (14) marks.
 - 3) Use of map stencils is allowed.
 - 4) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary.

Total Marks: 70

- प्र.1 अ) कंसातील अचूक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा. 07
- 1) वातावरणात ----- वायुचे प्रमाण 78.08% आहे.
अ) ऑक्सीजन ब) नायट्रोजन क) कार्बन डायऑक्साईड
 - 2) चीनमध्ये विशाल उष्ण कटिबंधीय आवर्ताना ----- म्हणतात.
अ) टोरनॅडो ब) हरीकोन क) टायफून
 - 3) तपांबराचे महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे उंचीनुसार तापमान -----
अ) वाढत जाते. ब) कमी होत जाते. क) स्थिर राहते.
 - 4) गरजणारे चाकीस हे ----- वारे आहेत.
अ) पुर्वीय ब) पश्चीमी क) ध्रुवीय
 - 5) वाढत्या तापमानाबरोबर वायुभार -----
अ) वाढतो. ब) कमी होतो. क) कायम राहतो.
 - 6) शीत कटीबंधाचा विस्तार $66^{\circ} 30'$ अक्षवृत्ताच्या पलीकडे -----
गोलार्धात आहे.
अ) उत्तर ब) दक्षिण क) दोन्ही
 - 7) विषुववृत्तीय प्रदेशात दररोज ----- प्रकारचा पाउस पडतो.
अ) प्रतिरोध ब) अभिसरण क) आवर्त

- 1) पृथ्वीच्या पृष्ठभागावरील जास्त दाबाच्या पटटयाकडुन कमी दाबाच्या पटटयाकडे वर्षभर वाहणाऱ्या वाऱ्यांना ----- वारे म्हणतात.
- 2) पश्चिम घाटाच्या पश्चीम उतारावर ----- पाउस पडतो.
- 3) सुर्य पृष्ठभागावरील जगातील वाढ व घट ही सायकल ----- वर्षात पूर्ण होते.
- 4) वातावरणाच्या ----- या थरात तापमान कायम राहते.
- 5) सुर्य पृष्ठभागावरील उत्सर्जित होणारी अतिनीज किरणे -----या थरात शोषली जातात.
- 6) पाउस हिम व गारा इ. ----- ची रूपे आहेत.
- 7) वातावरणातील ----- हा वायु सजीवांच्या दृष्टीने महत्वाचा आहे.

- प्र.2 वातावरणाचे घटक व रचना याचे वर्णन करा. 14
- प्र.3 वाऱ्याचे विविध प्रकार सांगून ग्रहिय वाऱ्याचे सविस्तर वर्णन करा. 14
किंवा
सौरशक्तीवर परीणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 14
- 1) पृथ्वीच्या औष्णिक संतुलनाचा सविस्तर आढावा घ्या.
 - 2) उंचीनुसार मेघांचे वर्गीकरण करून त्याचे वर्णन करा.
 - 3) तापमानाच्या उभ्या वितरणाचा वृत्तांत द्या.
 - 4) आर्द्रतेच्या प्रकाराची माहिती लिहा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (फक्त दोन) 14
- 1) रबारे वारे व मतलई वारे
 - 2) ध्रुवीय वायुराशी सिध्दांत
 - 3) तापमानाचे आडवे वितरण
 - 4) टोरनॅडो

Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – I (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 470	Monday 21/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Oceanography and Geohydrology	HCT 1.3	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket.

07

- 1) The zone of steep slope in the Ocean is called -----.
 - a) Continental Shelves
 - b) Continental slope
 - c) Deep sea plain
 - d) Ocean Deeps
- 2) The deposits derived from land and brought to ocean floor by river, glaciers, wind and sea waves are called as -----.
 - a) Pelagic
 - b) Terrigenous
 - c) Volcanic
 - d) Biotic
- 3) The flow from south to north along the western coast of Africa is known as -----.
 - a) Canary
 - b) Benguela
 - c) South Atlantic drift
 - d) N. Atlantic drift
- 4) Deeps & Trenches are characterized by ----- slope.
 - a) Steep
 - b) Very steep
 - c) Gental
 - d) Concave
- 5) Maximum salinity is observed in -----
 - a) Red sea
 - b) Persian Gulf
 - c) Medecteranian sea
 - d) Sea of oknotsk
- 6) Challenger is another name of ----- trench.
 - a) Tonga
 - b) Nares
 - c) Philippine
 - d) Mariana
- 7) ----- is irregular warm current originates in Pacific Ocean.
 - a) N. Pacific
 - b) S. Pacific
 - c) Et Nino
 - d) La Nina

B) Fill in the blanks.

07

- 1) ----- is an underground layer of water bearing permeable rocks.
- 2) The region between the earth surface and water table is known as -----.
- 3) The lines joining places of equal depth of ocean are called as -----.
- 4) The average depth of ocean is -----.
- 5) Major portion of ocean basin has been occupied by -----.
- 6) The world's greatest fishing centres are located on -----.
- 7) ----- current is known as sister of EL Nino

Q.2 Give an account of factors affecting on ocean currents.

14

Q.3 a) Describe in detail surface and subsurface water resources.

14

OR

b) Comment on ocean basin Topography.

14

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two)

14

- 1) What are the factors affecting on oceanic Temp?
- 2) Gave a brief account of salinity of oceanic water.
- 3) Describe in brief importance of continental shelf.
- 4) What is zone of saturation?

Q.5 Write Shorts Notes (any two)

14

- 1) Aquifers
- 2) Darcy's Law
- 3) Currents in Indian ocean
- 4) EL Nino of La nina

Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – I (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 470	Monday 21/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Oceanography and Geohydrology	HCT 1.3	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) सागरातील तीव्र उताराचा भाग म्हणून ओळखला जातो.
 अ. खंडान्त उतार ब. समुद्र बुड जमीन
 क. सागरी मैदान ड. सागरी डोह
- 2) नद्या, हिमनद्या, वारा यांच्या मार्फत भूपृष्ठावरून वाहून आणून सागरतळार केलेल्या संचयनाला संचयन म्हणतात.
 अ. पेलॅजिक ब. टेरेजिनस
 क. ज्वालामुखीय ड. अटलांटीक
- 3) आफ्रीकेच्या प.किनाऱ्यावरून दक्षिणोत्तर वाहणास सागरी प्रवाह म्हणून ओळखला जातो.
 अ. कॅनरी ब. बेंग्वेल्ला
 क. द. अटलांटिक ड. उ. अटलांटिक
- 4) उतार हे सागरी गती / डोहांचे वैशिष्ट्ये आहे.
 अ. तीव्र ब. अति तीव्र
 क. मंद ड. अंतरवक्र
- 5) जगातील सर्वाधिक क्षारता मध्ये आढळते.
 अ. तांबडा समुद्र ब. पर्शीयन आखात
 क. भूमध्य समुद्र ड. ओरवोटस्कचा समुद्र
- 6) चॅलेंजर हे गतीचे दुसरे नाव आहे.
 अ. टोंगा ब. नरे
 क. फिलीपीत ड. मरियाना
- 7) हा पॅसिफिक महासागरात निर्माण होणारा अनियमित उष्ण प्रवाह आहे.
 अ. उ.पॅसिफिक ब. द.पॅसिफिक
 क. एह. निनो ड. हा. निना

- 1) हा अशा सच्छिद्र खडकाचा थर आहे की ज्यामध्ये पाणी साठऊन ठेवले आहे.
- 2) भूपृष्ठ आणि भूगर्भीय पाणी पातळी याच्या मधील थर म्हणून ओळखल जात.
- 3) सागर जलावरील समान खोलीची सर्व ठिकाणे जोडणाऱ्या रेषेला म्हणतात.
- 4) सागर तळाची सरासरी खोली आहे.
- 5) सागर जळाचा जास्तीत जास्त भाग ने व्यापला आहे.
- 6) जगातील मोठ्यात मोठी मच्छ केंद्रे या सागरी भागात आढळतात.
- 7) या प्रवाहास एह निनोची बहिण म्हणून संबोधले जाते.

प्र.2 सागरी प्रवाहावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे सविस्तर वृत्तांत द्या. 14

प्र.3 अ. भूपृष्ठीय व उपपृष्ठीय जल संसाधनाचे सविस्तर वर्णन करा. 14
किंवा

ब. सागरतल रचनेची सविस्तर चर्चा करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) सागरजलाच्या तापमानावर परिणाम करणारे घटक कोणते?
- 2) सागरजलाच्या क्षारतेचा थोडक्यात वृत्तांत द्या.
- 3) समुद्र बुड जमीनीचे महत्व थोडक्यात वर्णन करा.
- 4) सॅच्युरेशन विभाग म्हणजे काय?

प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14

- 1) अॅक्वीफर्स
- 2) डार्सी लॉ
- 3) हिंदी महासागरातील प्रवाह
- 4) एह निनो व हा निना

Master Of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 472	Wednesday 23/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Economic Geography	SCT 1.2	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

Q.1 A) Complete the following sentences by choosing correct alternative. 07

- 1) Economic Geography is an intellectual interest of the study of geographical facts in relation to _____ and commerce
 - a) Economy
 - b) Transport
 - c) Industry
 - d) None of these
- 2) Commercial agriculture is _____ economic activities of man
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Tertiary
 - d) Quaternary
- 3) August Losch developed a theory of _____
 - a) Least cost
 - b) Profit maximization
 - c) Substitution
 - d) Interdependence
- 4) Principle of industrial location ‘Substitution’ of firm has been put forth by _____
 - a) A. Weber
 - b) Isard
 - c) A. Losch
 - d) Hotelling
- 5) _____ are a renewable resources
 - a) Soil
 - b) Coal
 - c) Natural oil
 - d) Plants
- 6) W.T.O come in to practice on 1 Jan _____
 - a) 1993
 - b) 1994
 - c) 1995
 - d) 1996
- 7) Transport and _____ are inseparable linked each other
 - a) Market
 - b) Industry
 - c) Road
 - d) Trade

B) Fill in the blanks.

07

- 1) People engaged in primary economic activities may be labeled as _____ collar labour.
- 2) Primary activities produced _____ values of good.
- 3) Principle of industrial location 'territorial production complexes of firms has been studied by _____
- 4) _____ as a nation leads in coal export.
- 5) Saudi Arabia is major producer of _____ power resource.
- 6) OPEC stand for _____
- 7) _____ wrote a book entitle economics of location.

Q.2 Give an account of different economic activities. **14**

Q.3 a) Explain the industrial location theory of August Losch. **14**

OR

b) Explain in detail about Ullmans Tried. **14**

Q.4 **Answers the following questions in short. (any two)** **14**

- 1) Explain in brief distribution and production of petroleum (oil) in Asia.
- 2) Give an account of energy crisis.
- 3) Explain the function of EEC trade organization.
- 4) State the characteristics of primary activities.

Q.5 **Write a Shorts Note (any two)** **14**

- 1) Interdependence
- 2) GATT (Trade organization)
- 3) Type of resources
- 4) Traditional Approaches

Master Of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 472	Wednesday 23/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Economic Geography	SCT 1.2	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. योग्य पर्याय निवडुन गाळलेल्या जागा भरा 07

- 1) व व्यापार यांच्या संबंधात भौगोलिक घटकाचा बौद्धिकदृष्ट्या केलेला अभ्यास म्हणजे आर्थिक भूगोल होय.
अ. अर्थ ब. वाहतुक
क. उदयोग ड. यापैकी एकही नाही
- 2) व्यवसाईक शेती ही मानवाची आर्थिक क्रिया आहे.
अ. प्राथमिक ब. द्वितीय
क. तृतीय ड. चतुर्थ
- 3) ऑगस्ट लॉश यांनी स्थान या सिध्दांताचा विकास केला.
अ. न्युनतम किंमत ब. नफा अधिक्य
क. च्याऐवजी ड. परस्परावलंबित
- 4) 'च्याऐवजी' हे उदयोगधंद्याच्या स्थानीकरणाचे तत्व यांनी मांडले
अ. अ.वेबर ब. ऑ.लॉश
क. इसॉर्ड ड. हॉटेलिंग
- 5) ही पुनःनिर्माती करता येणारी साधन संपत्ती आहे.
अ. मृदा ब. दगडी कोळसा
क. नैसर्गिक तेल ड. वनस्पती
- 6) 1 जानेवारी पासुन जागतिक व्यापारी संघटनेची अंमलबजावणी सुरु झाली.
अ. 1993 ब. 1994
क. 1995 ड. 1996

B) Fill in the blanks.

07

- 1) Geomorphology is the science which studies the ----- of the earth.
- 2) SIAL is the mixture of ----- and Aluminum.
- 3) James Hutten postulated the concept of -----.
- 4) ----- earthquake waves cannot pass through liquid material.
- 5) Oxidation is the result of ----- weathering.
- 6) Folding is the result of ----- movement.
- 7) ----- in Japan the highest volcanic mountain in the world.

Q.2 Explain the cause and effects of earthquakes. **14**

Q.3 a) Describe the help of diagram the interior structure of the earth. **14**

OR

b) Explain the Holmes convectional current theory. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Explain the meaning and development of geomorphological thoughts.
- 2) Explain the of geosynclines theory of Kober.
- 3) Describe the types of faults.
- 4) Explain the chemical weathering.

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Principle of uniformitarianism
- 2) The concept of isostasy by Pratt
- 3) Types of fold
- 4) Types of volcanoes

- 1) भूरूप हे शास्त्र पृथ्वीचे अभ्यास करते.
- 2) सियाल हे व अलुमिनिअम या धातूचे मिश्रण आहे.
- 3) जेम्स हटन यांनी ही संकल्पना मांडली.
- 4) भूकंप लहरी या द्रवरूप पदार्थातून प्रवास करीत नाहीत.
- 5) भास्मिकरण हा विदारणाचा प्रकार आहे.
- 6) वालीकरण हे हालीचालीचे परिणाम आहेत.
- 7) जगातील सर्वात मोठा ज्वालामुखीय पर्वत जपान येथे आहे.

प्र.2 भूकंपाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा. 14

प्र.3 अ. पृथ्वीच्या अंतरंग रचनेचे आकृतीच्या साह्याने वर्णन करा. 14

किंवा

ब. होम्सचा अभिसरण प्रवाह सिध्दांत स्पष्ट करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 14

- 1) भूरूप शास्त्राचा अर्थ व भूरूप विचारांचा विकास स्पष्ट करा.
- 2) कोबर यांची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3) प्रस्तरभंगाचे प्रकार वर्णन करा.
- 4) रासायनिक विदारण स्पष्ट करा.

5. टीपा लिहा.(कोणतेही दोन) 14

- 1) समानता वादाचे तत्व
- 2) समस्थायिकत्व बदलचे पेंटची मते
- 3) घड्याचे प्रकार
- 4) ज्वालामुखीचे प्रकार

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (Old CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 474	Friday 18/11/2016	10.30 AM to 01.00 PM	Climatology – I	II	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Use of map stencils is allowed
 - 4) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) complete the following sentences by using correct alternatives given below: 07

- 1) _____ gas constitutes about 78.08% of the total atmospheric volume
 a) Oxygen b) Nitrogen c) Carbon dioxide

- 2) _____ winds are called as Easterlies
 a) Trade b) Antitrade c) Polar

- 3) $\text{Relative Humidity} = \frac{\text{?}}{\text{Humidity capacity}} \times 100$
 a) Weight moisture b) Volume of water vapour c) Absolute humidity

- 4) The _____ zone lies between $23\frac{10}{2}$ ° N/S latitudes and $66\frac{10}{2}$ ° N/S latitude
 a) Tropical b) Temperate c) Frizzed

- 5) The extensive tropical cyclones are called as _____ in China.
 a) Tornadoes b) Hurricanes c) Typhoons

- 6) The word Tornado is derived from the _____ world Tronado.
 a) German b) Spanish c) British

- 7) The western slope of western ghat receives _____ Rain fall
 a) Cyclonic b) Convetional c) Orographic

B) Fill in the blanks -

07

- 1) The important feature of the troposphere is that there is _____ of temperature with increasing elevation
- 2) Roaring forties are the _____ winds.
- 3) The boundary between two different air masses is called _____.
- 4) Rain, snow and hail etc are the common form of _____
- 5) The word monsoon is derived from Arabic world _____
- 6) Rain shadow effect is associated with _____ precipitation
- 7) The winds blowing form high pressure belts to low pressure belts throughout the year on the earth surface are called _____ winds.

Q.2 Describe the composition and structure of the atmosphere. **14**

Q.3 State various types of winds and explain in detail the planetary winds. **14**

OR

Describe the various types of air masses and their properties

Q.4 **Answer the following questions in short (any two)** **14**

- A) Describe various types of Rainfall
- B) Explain the heat budget of the earth
- C) Describe the cold local winds on the globe
- D) Horizontal distribution of temperature

Q.5 **Write a short notes (any two)** **14**

- A) Tornadoes
- B) Vertical distribution of temperature
- C) Land breezes and sea breezes
- D) Water sprouts

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (Old CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 474	Friday 18/11/2016	10.30 AM to 01.00 PM	Climatology – I	II	

- Instructions:**
- 8) All questions are compulsory
 - 9) All questions carry equal marks
 - 10) Use of map stencils is allowed
 - 11) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) वातावरणात वायुचे प्रमाण 78.08% आहे.
अ. ऑक्सिजन ब. नायट्रोजन क. कार्बनडायऑक्साइड
- 2) वारे पूर्वी वारे म्हणून ओळखले जातात.
अ. व्यापारी ब. प्रतिव्यापारी क. ध्रुवीय
- 3) सापेक्ष आर्द्रता = $\frac{?}{\text{Humidity capacity}} \times 100$
अ. बाष्पाचे वजन ब. बाष्पाचे आकारमान क. निरपेक्ष आर्द्रता
- 4) $23\frac{1^0}{2}$ उ/द ते $66\frac{1^0}{2}$ उ/द अक्षांशा दरम्यान कटिबंध आढळतो.
अ. उष्ण ब. समशितोष्ण क. शीत
- 5) चीन मध्ये विशाल उष्ण कटिबंधीय आवर्ताना म्हणतात.
अ. टोरनेडो ब. हरिकेन क. टायफून
- 6) भाषेतील ट्रानाडो या शब्दापासून टोरनेडो हा शब्द बनला आहे.
अ. जर्मन ब. स्पॅनीश क. ब्रिटिश
- 7) पश्चिम घाटाच्या पश्चिम उतारावर पाऊस पडतो.
अ. आवर्त ब. आरोह क. प्रतिरोध

ब. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) तपांबराचे महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे उंचीनुसार तापमान
- 2) गरजनारे चाळीस हे वारे आहेत.
- 3) दोन भिन्न वायुराशीच्या सीमेला म्हणतात.
- 4) पाऊस, हिम व गारा इ. ची रूपे आहेत.
- 5) मान्सून हा शब्द या अरेबियन शब्दापासून बनला आहे.
- 6) पर्जन्य छाया हा परिणाम वृष्टीशी संबंधीत आहे.
- 7) पृथ्वीच्या पृष्ठभागावरील जास्त दाबाच्या पट्ट्याकडून कमी दाबाच्या पट्ट्याकडे वर्षभर वाहणाऱ्या वाऱ्यांना वारे म्हणतात.

प्र.2 वातावरणाचे घटक व रचना यांचे वर्णन करा.

14

प्र.3 अ. वाऱ्याचे वर्गीकरण करून ग्रहिय वाऱ्याचे सविस्तर वर्णन करा.
किंवा

14

ब. विविध प्रकारच्या वायू राशीचे प्रकार व त्यांच्या गुणधर्माची सविस्तर माहिती लिहा.

14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन)

14

- 1) पर्जन्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 2) पृथ्वीचे औष्णिक संतुलन स्पष्ट करा.
- 3) पृथ्वीवरील थंड स्थानिक वाऱ्याचे वर्णन करा.
- 4) तापमानाचे आढवे वितरण

प्र. 5. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

14

- 1) घुर्णवाती वादळे
- 2) तापमानाचे उभे वितरण
- 3) खारे वारे व मतलई वारे
- 4) जलशुंडा

Master of Arts/Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – I (Old CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 475	Monday 21/11/2016	10:30 AM To 01:00 PM	Oceanography & Geohydrology	III	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Use of map stencils is allowed
 - 4) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) complete the following sentences by using correct alternatives given below: 07

- 1) The telegraph plateau is situated in ----- Ocean.
 - a) Pacific
 - b) Indian
 - c) Atlantic
- 2) A line joining the point of equal depth of the sea is called as ----- .
 - a) Isobath
 - b) Isohaline
 - c) Isohyets
- 3) Gulf-stream flows across the coast of ----- .
 - a) Asia
 - b) Europe
 - c) Africa
- 4) The circulation of water in north Indian –Ocean in ----- is clock wise.
 - a) Summer
 - b) Winter
 - c) Rainy
- 5) The rate of decrease of temperature with increasing latitude is generally ----- per latitude.
 - a) 0-5°F
 - b) 5°F
 - c) 1.5°F
- 6) ----- current causes server drought in India, Bangladesh & Indonesia.
 - a) Gulf stream
 - b) La Nina
 - c) EL Nino
- 7) The ocean water exhibits maximum salinity around -----
 - a) Equator
 - b) Pole
 - c) Tropics

B) Fill in the blanks - 07

- 1) ----- is a science that deals with character source and mode of occurrence of underground water.
- 2) The average depth of ocean is -----.
- 3) Very deep but less extensive depressions are called -----.
- 4) Coral reefs are generally found in ----- region.
- 5) Gulf-stream originates from -----.
- 6) The origin of tides in the ocean is concerned with the gravitational force of ----- & -----.
- 7) The temperature of Ocean water is recorded with the help of -----.

Q.2 What is Geohydrology? Describe in brief sources of ground water. **14**

Q.3 Describe in detail the favourable factors for the formation of coral reefs and their types. **14**

OR

Write an essay on importance of ocean in human life.

Q.4 Answer the following questions in short (any two) **14**

A) Give an account of distribution of Oceanic temperature.

B) Comment on the ocean currents in North pacific

C) Give a brief account of salinity of Oceanic water.

D) Comment on the effect of ocean Current

Q.5 Write a short notes (any two) **14**

A) Types of Aquifers

B) EL Nino & La Nina

C) Pelagic deposits

D) Warm currents

Master of Arts/Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – I (Old CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 475	Monday 21/11/2016	10:30 AM To 01:00 PM	Oceanography & Geohydrology	III	

- Instructions:**
- 5) All questions are compulsory
 - 6) All questions carry equal marks
 - 7) Use of map stencils is allowed
 - 8) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

- प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07
- 1) टेलिग्राफ पटार हे महासागरात वस हे आहे.
अ. प्रशांत ब. हिंदी क. अटलांटिक
 - 2) सागरातील समान खोलीची सर्व ठिकाणे जोडून तयार होणाऱ्या रेषेला
अ. आयसोबाथ ब. आयसोहॅर्राईन क. आयसोहाइट्स
 - 3) गलफस्ट्रीम हा उबदार प्रवाह खंडाच्या किनाऱ्यावरून वाहत जातो.
अ. आशिया ब. युरोप क. आफ्रीका
 - 4) उ. हिंदी महासागरात ऋतुत जलचव घड्याळी काटेच्या दिशेने चालते.
अ. उन्हाळा ब. हिवाळा क. पावसाळा
 - 5) वाढत्या अक्षवृत्तानुसार सागरजलाचे तापमान कमी होण्याचा दर प्रत्येक अक्षवृत्तास °F इतका आहे.
अ. 0-5°F ब. 5°F क. 1.5°F
 - 6) या प्रवाहाचा परिणाम म्हणून भारत बांगलादेश आणि इंडोनेशिया दुष्काळ पडतो.
अ. Gulf stream ब. La Nina क. EL Nino
 - 7) सागर जलाची क्षारता जवळ सर्वाधिक असते.
अ. विषवृत्त ब. कर्क व मकर वृत्त क. ध्रुव

ब. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) हे एक असे शास्त्र आहे की ज्याचा संबंध भूजल स्रोत व त्यांच्या वैशिष्ट्याशी असतो.
- 2) सागराची सरासरी खोली इतकी आहे.
- 3) अतिशय खोल व विस्ताराने कमी अशा सागरतळावरील खडग्यांना म्हणतात.
- 4) प्रवाळ बेटे सामान्यपणे प्रदेशात आढळतात.
- 5) गलफस्ट्रीचा उगम पासून होतो.
- 6) सागराच्या भरती ओहोटीचा संबंध व याच्या गुरुत्वाकर्षण शक्तीशी आहे.
- 7) सागरजलाचे तापमान च्या साहयाने मोजले जाते.

प्र.2 भूजल शास्त्र म्हणजे काय? भूजल स्रोताचे वर्णन करा.

14

प्र.3 अ. प्रवाहाच्या निर्मितीसाठी आवश्यक घटकांचे वर्णन करा व प्रवाहाच्या प्रकाराची माहिती द्या.

14

किंवा

ब. सागराचे मानवी जीवनातील स्थान या विषयावर भौगोलिक निबंध लिहा.

14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन)

14

- 1) सागर जलाच्या तापमानाचा वृत्तांत द्या.
- 2) उ. पॅसिफिक महासागरातील प्रवाहांची चर्चा करा.
- 3) सागर जलाच्या क्षारतेचा थोडक्यात आढावा द्या.
- 4) सागरी प्रवाहाच्या परिणामाची चर्चा करा.

प्र. 5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन)

14

- 1) अँक्वा फर्सचे प्रकार
- 2) एह निनो व ला निना
- 3) पॅलेजीक निक्षेप
- 4) उबदार प्रवाह

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (Old CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 476	Wednesday 23/11/2016	10.30 AM to 01.00 PM	Economic Geography	IV	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Use of stencils is allowed
 - 4) Draw neat and labeled diagram wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) Complete the following sentences by choosing correct alternative. 07

- 1) Chisholm has known as a founder of _____ geography
 - a) Economic
 - b) Agricultural
 - c) Political
 - d) Historical

- 2) _____ is a secondary economic activity.
 - a) Agriculture
 - b) Manufacturing
 - c) Hunting
 - d) None of these

- 3) Profit maximization approach applied by _____
 - a) A. Losch
 - b) A. Penk
 - c) Weber
 - d) Pred

- 4) Renewable resources are resources that are _____
 - a) Reproduce
 - b) Recurrent
 - c) Remake
 - d) None of these

- 5) _____ ranks first in export of mineral oil in the world.
 - a) Iraq
 - b) Iran
 - c) Saudi-Arabia
 - d) None of these

- 6) W.T.O came in to practice on 1st Jan _____
 - a) 1993
 - b) 1994
 - c) 1995
 - d) None of these

- 7) EEC stands for _____
 - a) European Economic Council
 - b) European Economic Community
 - c) European Educational Council
 - d) None of these

B) Fill in the blanks -

07

- 1) Lumbering is a _____ economic activity.
- 2) The peoples in tertiary groups have been describes as _____ workers
- 3) Least cost industrial location theory was postulated by _____
- 4) _____ resource is known as block gold in manufacturing
- 5) It values of exported goods and imported goods is equal then that trade called _____ trade.
- 6) _____ rejects the least-cost location approach of Weber.
- 7) _____ is a renewable natural resource.

Q.2 What is the primary economic activity of man? Explain in brief. **14**

Q.3 Explain the industrial location theory of A. Weber **14**

OR

Give the different types of coal and explain distribution production in the world.

Q.4 Answer the following questions in short (any two) **14**

- A) Describes the nature and scope of economic Geography.
- B) State the importance of World Trade Organization.
- C) Discuss in brief the Ulman's tried concept.
- D) Give an account of world trade after world was second.

Q.5 Write a short notes (any two) **14**

- A) GATT
- B) Transportation Cost Accessibility
- C) Secondary activity of man
- D) World energy crisis

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – I (Old CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 476	Wednesday 23/11/2016	10.30 AM to 01.00 PM	Economic Geography	IV	

- Instructions:**
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत
 - 2) सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत
 - 3) नकाशा स्टेनसिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे
 - 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा

Total Marks: 70

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा

07

1) चिशोल्म यांना ————— भूगोलाचे जनक म्हणतात.

अ) आर्थिक	ब) कृषी
क) राजकीय	ड) ऐतिहासिक

2) ————— हा दुय्यम उदयोग आहे.

अ) कृषी	ब) कारखानदारी
क) शिकार	ड) या पैकी नाही

3) कमाल नफा तत्व ————— यांनी मांडले.

अ) अ. लॉश्च	ब) अ. पेंक
क) वेबर	ड) प्रेड

4) पुर्नउत्पादित साधन संपत्ती म्हणजे ————— अरुणारी साधन संपत्ती होय.

अ) पुर्नउत्पादित	ब) पूननिर्माण क्षमता
क) पुन्हा निर्माण	ड) यापैकी नाही

5) खनिजतेल निर्याती ————— या देशाच्या जगात प्रथम क्रम लागतो.

अ) इराक	ब) इराण
क) सौदि-अरेबिया	ड) यापैकी नाही

6) जागतीक व्यापारी संघटनेची (W.T.O) अंमल बजावणी 1 जाने ————— रोजी सुरु झाली.

अ) 1993	ब) 1994
क) 1995	ड) यापैकी नाही

7) E.C.C म्हणजे -----

- अ) युरोपियन आर्थिक परिषद ब) युरोपियन आर्थिक समाज
क) युरोपियन शैक्षणिक परिषद क) यापैकी नाही

ब) रिकाम्या जागा भरा

07

- 1) लाकूड तोड हा ----- आर्थिक उदयोग आहे
- 2) तृतीयक स्वरूपाच्या व्यवसायात गुंतलेल्या कामगारांना ----- कामगार असेही म्हणतात
- 3) किमान मुल्य औद्योगिक स्थल सिध्दांत ----- यांनी मांडला
- 4) कारखानदारी मध्ये ----- खनीज संपत्तीला काळे सोने म्हणुन ओळखले जाते
- 5) जेव्हा निर्यात मुल्य व आयात मुल्य सारखे असते अशा व्यापाराला ----- व्यापार म्हणतात
- 6) ----- यांनी वेबर यांचा किमान मुल्य स्थल संकल्पनेचा विरोध केला
- 7) ----- हे पुननिर्मित नैसर्गिक संसाधन आहे

प्र.2 मानवाचे प्राथमिक आर्थिक व्यवसाय कोणते? थोडक्यात स्पष्ट करा.

14

प्र.3 अ. वेबर यांचा औद्योगिक स्थल सिध्दांत स्पष्ट करा.

किंवा

14

दगडी कोळशाचे विविध प्रकार सांगुन दगडी कोळशाचे जागतिक वितरण व उत्पादन स्पष्ट करा.

प्र.4 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

- 1) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा
- 2) जागतिक व्यापार संघटनेचे महत्व स्पष्ट करा
- 3) उल्मनच्या लिक सिध्दांताचे वर्णन थोडक्यात करा
- 4) दुसऱ्या जागतिक युध्दानंतर जागतिक व्यापाराचा वृत्तांत दया

प्र.5 टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

14

- 1) गॅट
- 2) वाहारक खर्च सुगमता
- 3) मानवाचे द्वितीयक आर्थिक व्यवसाय
- 4) जागतिक उर्जा संकट

**Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – II (New CBCS)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 477	Thursday 17/11/2016	10:30 AM to 01:00 P.M	Geomorphology – II	V	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket and fill in the blanks. 07

- 1) Continents and ocean basins are the relief features of ----- order.
a) First b) Second c) Third
- 2) As per Wegener's theory, Atlantic Ocean was formed due to -----
ward movement of North and South America.
a) East b) West c) North
- 3) Davis postulated the concept of cycle of erosion in -----.
a) 1889 b) 1899 c) 1909
- 4) Gorge is formed due to the erosional work of -----.
a) River b) Wind c) Sea waves
- 5) ----- postulated the concept of slope development in 1942.
a) A. Wood b) Penk c) Davis
- 6) According to ----- sub topical semi humid regions are most normal
for landscape evolution.
a) King b) Davis c) Ritter
- 7) Land slide is ----- term geomorphic hazard.
a) Short b) Medium c) Long

B) Fill in the blanks. 07

- 1) Plates are move in opposite direction at ----- boundary.
- 2) According to Wegner Gondwanaland was disrupted during -----
period.
- 3) According to Davis, landscape is a function of the structure, -----
and time.
- 4) Yardang is a part of ----- to pography.
- 5) Slope decline theory was postulated by -----.
- 6) ----- selected a cliff slope for the elucidation of his concept.
- 7) Urban Geomorphology is a branch of ----- Geomorphology.

- Q.2** Describe the land forms created due to erosional and depositional work of River. **14**
- Q.3** a) Critically examine the continental drift theory of Wegener. **14**
OR
b) Explain Slope replacement theory Penk. **14**
- Q.4** **Write Short answers for the following questions. (any two)** **14**
- 1) Describe the Geomorphic hazards.
 - 2) Explain Urban Geomorphology and Environmental Geomorphology.
 - 3) Describe the land forms created due to erosional work of Glaciers.
 - 4) Explain the view of Davis about slope development.
- Q.5** **Write Shorts Notes (any two)** **14**
- 1) Applied Geomorphology
 - 2) Types of plate boundaries
 - 3) Depositional land forms of Sea Waves.
 - 4) Woods model of slope evolution

**Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – II (New CBCS)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 477	Thursday 17/11/2016	10:30 AM to 01:00 P.M	Geomorphology – II	V	

- Instructions:**
- 5) All Questions are compulsory.
 - 6) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 7) Use of stencils is allowed.
 - 8) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

- प्र. 1. अ. कंसातील योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 07
- 1) खंड आणि महासागर श्रेणीची भूरूपे आहेत.
अ. प्रथम ब. द्वितीय क. तृतीय
 - 2) वेगनरच्या सिध्दांतानुसार अटलांटिक महासागराची निर्मिती ही उत्तर आणि दक्षिण अमेरिकेचे कडे वहन झाल्यामुळे झाली आहे.
अ. पूर्वे ब. पश्चिमे क. उत्तरे
 - 3) अपक्षय (अपक्षरण) चक्र हा सिध्दांत डेव्हीस यांनी मध्ये मांडला.
अ. 1889 ब. 1899 क. 1909
 - 4) घळईची निर्मिती च्या खनन कार्यामुळे होते.
अ. नदी ब. वारा क. सागरी लाटा
 - 5) यांनी उतार विकास ही संकल्पना 1942 मध्ये मांडली.
अ. ए. वूड ब. पेंक क. डेव्हीस
 - 6) यांच्या मते भूरूप उत्क्रांतीसाठी उपोष्ण कटिबंधीय निमआर्द्र प्रदेश सर्वात सामान्य आहेत.
अ. किंग ब. डेव्हीस क. रिटर
 - 7) भूस्खलन (दरड कोसळणे) हे कालीन भूरूप शास्त्रीय संकट आहे.
अ. अल्प ब. मध्यम क. दिर्घ

- ब. रिकाम्या जागा भरा. 07
- 1) सिमेवर प्लेटस एकमेकांच्या विरुद्ध दिशेने सरकतात.
 - 2) वेगनर यांच्या मते काळामध्ये गोंडवानालँडचे तुकडे झाले.
 - 3) डेव्हीस यांच्या मते भूरूप (लँडस्केप) हे रचना, व वेळ याचे कार्य आहे.
 - 4) 'यारदांग' हे भूपृष्ठ रचनेचा एक भाग आहे.
 - 5) यांनी स्लोप डेक्लाइन सिध्दांत मांडला.
 - 6) यांनी त्यांचा सिध्दांत स्पष्ट करण्यासाठी कडा उताराची निवड केली.
 - 7) नागरी भूरूपशास्त्र ही भूरूपशास्त्राची शाखा आहे.
- प्र.2 नदीच्या खनन व संचयन कार्यामुळे निर्माण होणाऱ्या भूरूपांचे वर्णन करा. 14
- प्र.3 अ. वेगनरच्या भूखंड वहन सिध्दांताचे टिकात्मक परिक्षण करा. 14
किंवा
- ब. पेंक यांच्या स्लोप रिप्लेटमेंट सिध्दांत स्पष्ट करा. 14
- प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14
- 1) भूरूपीय संकटांचे वर्णन करा.
 - 2) नागरी भूरूपशास्त्र आणि पर्यावरणीय भूरूपशास्त्र स्पष्ट करा.
 - 3) हिमनदीच्या खनन कार्यामुळे निर्माण होणाऱ्या भूरूपांचे वर्णन करा.
 - 4) उतार विकासाविषयी डेव्हीस यांचे विचार स्पष्ट करा.
5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) उपयोजित भूरूप शास्त्र
 - 2) प्लेट सिमांचे प्रकार
 - 3) सागरी लाटांच्या संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारी भूरूपे
 - 4) वूड यांची उतार उत्क्रांती प्रतिकृती (मॉडेल)

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – II (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 478	Saturday 19/11/2016	10:30 A.M to 01:00 P.M	Climatology- II	VI	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat maps & diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of map stencils is allowed.
 - 4) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks:70

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket. 07

)

- 1) Climatic classifications made by ----- are based on the concept of potential Evapotranspiration.
a) Koeppen
b) Randhawa
c) Thornthwait
d) Trewartha
- 2) ----- is the most valuable timber found in Tropical Rain forests.
a) Teak
b) Mohogany
c) Pine
d) Deodar
- 3) The ----- climate has rainy winters and dry summers.
a) Taiga
b) Tundra
c) Manson
d) Meditarranean
- 4) At 3°C temperature ----- c¹⁰unit of clothing would be needed for an individual to be comfortable.
a) 1
b) 2
c) 3
d) 4
- 5) The local level climates are referred as ----- climates.
a) Macro
b) Meso
c) Micro
d) Regional
- 6) IN the Koeppen's climatic scheme polar climate is designated as -----.
a) B
b) C
c) D
d) E
- 7) Rice and jute are the prominent crops of the ----- Gangetic plain.
a) Upper
b) Middle
c) Transistional
d) Lower

B) Answer the following questions in one sentence only: 07

- 1) Name any two green house gases.
- 2) Which rays of the solar spectrum are mostly dangerous for living organisms?
- 3) Which climatic region in the world experiences permanent drought?
- 4) In how many periods the Global paleoclimatic calendar is divided?
- 5) What are the two of climatic classification?
- 6) Which is the minimum clothing zone of the world?
- 7) State the range of temperature for desirable human comforts.

Q.2 Describe Agro-climatic regions made by planning commission of India. 14

Q.3 a) Describe in detail the location, areas, climate, vegetation and animal life in equatorial rainforest climatic region. 14

OR

b) Write an essay on 'Global Warming'. 14

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) 14

- 1) Describe various types of droughts.
- 2) Explain the climatic factors affecting on the comfort of human beings with suitable examples.
- 3) Describe in short the clothing zones of the world.
- 4) State the causes, effects and preventive measures of ozone layer depletion.

Q.5 Write Shorts Notes (any two) 14

- 1) Urban climate and heat Island
- 2) Physiological climatology
- 3) Air pollution
- 4) Acclimatization

Master Of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – II (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 478	Saturday 19/11/2016	10:30 A.M to 01:00 P.M	Climatology- II	VI	

- Instructions:**
- 5) All Questions are compulsory.
 - 6) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 7) Use of stencils is allowed.
 - 8) All questions carry equal marks.

Total Marks:70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा:

07

- 1) चे हवामान वर्गीकरण हे बाष्पोत्सर्जन क्षमता या संकल्पनेवर आधारित आहे.
अ. कोपेन
क. थॉर्न्थवेट
ब. रंधवा
ड. त्रिवार्था
- 2) उष्णकटीबंधीय वर्षावनातील हे मौल्यवान लाकूड आहे.
अ. सागवान
क. पाईन
ब. मोहोगनी
ड. देवदार
- 3) हवामान प्रदेशात हिवाळी पाऊस व कोरडे उन्हाळे आढळतात.
अ. तैगा
क. मोसमी
ब. टुंड्रा
ड. भूमध्य सामूद्रिक
- 4) 3⁰से. तापमानात एखाद्याला आरामदायी वाटण्यासाठी क्लो युनिट (एकक) वस्त्रांची आवश्यकता असते.
अ. 1
क. 3
ब. 2
ड. 4
- 5) स्थानिक पातळीवरील हवामानाला हवामान असे संबोधतात.
अ. विशाल
क. सुक्ष्म
ब. मध्यम
ड. प्रादेशिक
- 6) कोपेनच्या हवामान वर्गीकरणानुसार ध्रुवीय हवामान अक्षराने ओळखले जाते.
अ. B
क. D
ब. C
ड. E
- 7) तांदूळ व तागही पिके गंगेच्या मैदानी प्रदेशातील मुख्य पिके आहेत.
अ. वरच्या
क. संक्रमीत
ब. मधल्या
ड. खालच्या

- ब. खालिल प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. 07
- 1) कोणत्याही दोन हरिगृहवायुंची नावे सांगा.
 - 2) सौर वर्णपट्ट्यातील कोणती किरणे सजीवांसाठी धोकादायक असतात?
 - 3) जगातील कोणत्या हवामानात प्रदेशात कायम दुष्काळ आढळतो?
 - 4) जागतिक पुराहवामानशास्त्र दिनदर्शिका किती कालावधीमध्ये विभागलेली आहे?
 - 5) हवामान वर्गीकरणाचे 2 मूलभूत घटक (आधार) कोणते?
 - 6) जगातील किमान वस्त्र प्रावरण विभाग कोणता?
 - 7) आरामदायी मानवीजीवनासाठी आवश्यक असणारी तापमान कक्षा किती आहे?
- प्र.2 भारतीय नियोजन आयोगाने केलेल्या कृषि-हवामान विभागांचे वर्णन करा. 14
- प्र.3 अ. स्थान, प्रदेश, हवामान, वनस्पती व प्राणीजीवन या मुद्यांवर उष्णकटीबंधीय वर्षावनांचे सविस्तर वर्णन करा. 14
- अथंवा
- ब. जगतिक तापमान वृद्धी (ग्लोबल वार्मिंग) यावर निबंध लिहा. 14
- प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14
- 1) अवर्षणाचे विविध प्रकार वर्णन करा.
 - 2) आरामदायी मानवीजीवनावर परिणाम करणारे हवामानाचे घटक योग्य उदाहरणासह वर्णन करा.
 - 3) जगातील वस्त्र विभागांचे थोडक्यात वर्णन करा.
 - 4) ओझोन थराच्या-हासाची कारणे, परिणाम व प्रतिबंधात्मक उपाय सांगा.
5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) शहरी हवामान व उष्ण बेटे
 - 2) शरिरविज्ञान हवामानशास्त्र
 - 3) वायू प्रदूषण
 - 4) नवीन हवामानाशी जुळण्याची क्रिया

**Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – II (New CBCS)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 479	Tuesday 22/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Regional Geography of India	VII	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket and fill in the blanks. 07

- 1) India's Standard Time is ahead ----- hours than the Greenwich Time.
a) 5.30 b) 4.30 c) 3.30
- 2) ----- is the highest peak in Arwali Mountain.
a) K₂ b) Gurushikar c) Kalsubai
- 3) Uttaranchal Carried out of ----- state.
a) Bihar b) Madhya Pradesh c) Uttar Pradesh
- 4) The region delineated on the basis of climate features is known as -----.
a) Physical b) Historical c) Social
- 5) ----- is the highest grade of Coal.
a) Anthracite b) Bituminous c) Peet
- 6) ----- state stands first in Sugarcane production.
a) Uttar Pradesh b) Maharashtra c) Punjab
- 7) ----- industry is regarded as basic Industry.
a) Cement b) Iron and Steel c) Sugar

B) Fill in the blanks. 07

- 1) ----- is the highest mountain peak in Indian Himalaya.
- 2) ----- is the highest rainfall center in India.
- 3) ----- type of soil is found in Deccan Plateau in India.
- 4) Deodar trees are found in ----- forest.
- 5) The first cotton textile industry was established India in ----- city.
- 6) Palamau National Park is situated in the ----- state.
- 7) ----- national is the chief buyer of Indian Iron-ore.

Q.2 Give a brief account of physical Regions of India. 14

- Q.3 a)** Describe in detail the Wheat production in India. **14**
- OR**
- b)** Describe the distribution of Iron and Steel industries in India. **14**
- Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) 14**
- 1) Write a note on soil distribution in India.
 - 2) What are the features of monsoon rainfall in India?
 - 3) Explain in brief about Sundarban Delta.
 - 4) Sugar industry in Maharashtra.
- Q.5 Write Shorts Notes (any two) 14**
- 1) Location of India
 - 2) Drainage system in India
 - 3) Agro-climatic regions of India
 - 4) Well Coal Distribution in India

Master of Science – I (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – II (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 479	Tuesday 22/11/2016	10:30 AM to 01:00 PM	Regional Geography of India	VII	

- Instructions:**
- 5) All Questions are compulsory.
 - 6) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 7) Use of stencils is allowed.
 - 8) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

- प्र. 1. अ. कंसातील योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 07
- 1) भारताची स्थानिक वेळ ग्रीनीच वेळेपेक्षा ----- तासांनी पूढे आहे.
अ. 5.30 ब. 4.30 क. 3.30
 - 2) ----- हे अरवली पर्वतामधील सर्वात उंच शिखर आहे.
अ. के₂ ब. गुरुशिखर क. कळसूबाई
 - 3) उत्तरांचल राज्याची निर्मिती ----- राज्यात झाली.
अ. बिहार ब. मध्य प्रदेश क. उत्तर प्रदेश
 - 4) हवामान वैशिष्ट्यानुसार वर्णनीत केलेल्या विभागास ----- असे संबोधतात.
अ. प्राकृतिक ब. ऐतिहासिक क. सामाजिक
 - 5) ----- हा उच्चप्रतीचा दगडी कोळसा प्रकार आहे.
अ. अँथ्रासाईट ब. बिट्रामिनस क. पीट
 - 6) ----- या राज्याचा ऊस उत्पादनात प्रथम क्रंमाक आहे.
अ. उत्तर प्रदेश ब. महाराष्ट्र क. पंजाब
 - 7) ----- या उद्योगाला पायाभूत उद्योग म्हणून संबोधले जाते.
अ. सिमेंट ब. लोह पोलाद क. साखर

ब. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) भारत-हिमालयात ----- हे सर्वाधिक उंचीचे पर्वत शिखर आहे.
- 2) भारतातील सर्वाधिक पाऊस पडणारे ----- हे ठिकाण आहे.
- 3) भारतीय दख्खन पठारावर ----- प्रकाराची मृदा आढळते.
- 4) देवदार प्रकाराचे वृक्ष ----- जंगलात आढळतात.
- 5) भारतात पहिली सूती कापडाची गिरणी ----- शहरात स्थापन झाली.
- 6) पालामाऊ राष्ट्रीय उद्यान ----- राज्यात स्थापन झाले आहे.
- 7) भारतातील लोह-खजिनाचा ----- हा देश प्रमुख खरेदीदार आहे.

प्र.2 भारतातील प्राकृतिक विभागांचा थोडक्यात आढावा घ्या. 14

प्र.3 अ. भारतातील गहू उत्पादनाचे सविस्तर वर्णन करा. 14

किंवा

ब. भारतातील लोह पोलाद उद्योगाचे वितरण स्पष्ट करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) भारतातील मृदेचे वितरणाची माहिती लिहा.
- 2) भारतातील मान्सून पावसाची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
- 3) सुंदरबन त्रिभूज प्रदेशाचे थोडक्यात वर्णन करा.
- 4) महाराष्ट्रातील साखर उद्योग

5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14

- 1) भारताचे स्थान
- 2) भारतातील नदी प्रणाली
- 3) भारतातील कृषी-हवामान प्रदेश
- 4) भारतातील दगडी कोळसाचे वितरण

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – II (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 480	Thursday 24/11/2016	10:00 AM To 01:30 PM	Population Geography	VIII	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Use of map stencils is allowed
 - 4) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) complete the following sentences by using correct alternatives given below: 07

- 1) The word “Census” is derived from the ----- word censere.
 a) German b) Latin c) French
- 2) ----- wrote first textbook on Population Geography in 1965.
 a) Clarke b) Zelinsky c) Woods
- 3) The density of population is high in Java island mainly due to ----- soils.
 a) Alluvial b) Regur c) Red
- 4) Crude death rate means the number of death in particular year per ----- of population.
 a) 100 b) 1000 c) 10,000
- 5) The Demographic Transition Theory in its original form was postulated by W. S. Thompson and -----.
 a) F. W. Notestein b) Malthus c) Trewartha
- 6) Edwin Cannan an English ----- has been given the credit for defining the concept of optimum population.
 a) Economist b) Geography c) Psychologist
- 7) Legally marriage able age for girls is ----- years in India.
 a) 18 b) 20 c) 21

B) Fill in the blanks -

07

- 1) The data required for the study of population are obtained mainly through population census, Registrational vital events and -----.
- 2) The Polar Regions are sparsely populated due to ----- temperature.
- 3) The tertiary sex ratio means the ratio of the two sexes at the time of -----.
- 4) The rapid decline in mortality experienced in many developing countries after the ----- world war.
- 5) A man or women or a couple one who has not had a single child is considered -----.
- 6) According to Malthus population increases in a ----- ratio.
- 7) The continents -----, alone contributed more than half of the world’s population.

- Q.2** Explain pattern of population distribution in the world. **14**
- Q.3** Critically examine Malthus theory of population growth. **14**
OR
Define fertility and explain factors affecting it.
- Q.4 Answer the following questions in short (any two)** **14**
- A) Explain census as a sources of population data.
 - B) Discuss the population growth in India.
 - C) Explain concept of optimum population
 - D) Explain scope of population Geography.
- Q.5 Write a short notes (any two)** **14**
- A) Definition and uses of vital events
 - B) Physical factors affecting population distribution
 - C) National population policy 200 of India
 - D) Population problems in India.

Master of Arts / Master of Science – I (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – II (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 480	Thursday 24/11/2016	10:00 AM To 01:30 PM	Population Geography	VIII	

- Instructions:** 5) All questions are compulsory
6) All questions carry equal marks
7) Use of map stencils is allowed
8) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

- प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07
- 1) 'सेन्सस' हा शब्द भाषेतील 'सेन्सेरे' या शब्दापासून बनला आहे.
अ. जर्मन ब. लॅटिन क. फ्रेंच
 - 2) यांनी 1965 मध्ये लोकसंख्या भूगोलचे पहिले पाठ्यपुस्तक लिहिले.
अ. क्लार्क ब. झेलेंस्की क. वूडस
 - 3) जावा बेटावर प्रामुख्याने मृदेमुळे लोकसंख्येची घनता जास्त आहे.
अ. गाळाच्या ब. रेंगूर क. तांबडी
 - 4) एका विशिष्ट वर्षात दर लोकसंख्ये मागे असणाऱ्या मृतांची संख्या म्हणजे ढोबळ मृत्युदर होय.
अ. 100 ब. 1000 क. 10,000
 - 5) मुळ स्वरुपातील लोकसंख्या संक्रमण सिध्दांत डब्ल्यु.एस. थॉमप्सन आणि यांनी मांडला.
अ. एफ डब्ल्यु ब. माल्थस क. मिवार्था
नोटेस्टाइन
 - 6) पर्याटन लोकसंख्या संकल्पनेची व्याख्या करण्याचे श्रेय एडविन कॅनन या इंग्लिश ला जाते.
अ. अर्थशास्त्रज्ञ ब. भूगोलकार क. मानसशास्त्रज्ञ
 - 7) भारतामध्ये कायदयाने मुलींचे लग्नाचे (विवाहाचे) वय वर्ष आहे.
अ. 18 ब. 20 क. 21

ब. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) लोकसंख्या अभ्यासासाठी आवश्यक आकडेवारी प्रामुख्याने जनगणना, विशाल घटना नोंदी आणि द्वारे मिळवली जाते.
- 2) तापमानामुळे ध्रुवीय प्रदेशात लोकसंख्या विरळ आहे.
- 3) च्यावेळी दोन लिंगाचे प्रमाण म्हणजे तृतीय लिंग प्रमाण होय.
- 4) महायुद्धानंतर अनेक विकसनशील देशात मृत्युदर वेगाने घटला.
- 5) एखादा पुरुष किंवा स्त्रि किंवा एखादे जोडपे की ज्याला एकही मुल नाही ते मानले जाते.
- 6) माल्थस यांच्या मते लोकसंख्या श्रेणीने वाढते.
- 7) जगाची निम्यापेक्षा जास्त लोकसंख्या खंडात आहे.

प्र.2 जगतिक लोकसंख्या वितरणाचे प्रारूप स्पष्ट करा.

14

प्र.3 अ. माल्थस यांच्या लोकसंख्या वाढ सिध्दातांचे टिकात्मक परिक्षण करा.
थकंवा

14

ब. जननाची व्याख्या देवून त्यावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन)

14

- 1) लोकसंख्या आकडेवारीचा स्रोत म्हणून जनगणना स्पष्ट करा.
- 2) भारतातील लोकसंख्या वाढीवर चर्चा करा.
- 3) पर्याप्त लोकसंख्या संकल्पना स्पष्ट करा.
- 4) लोकसंख्या भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र. 5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन)

14

- 1) विटाल (Vital) घटनांची व्याख्या व उपयोग
- 2) लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक
- 3) भारताचे 2000 चे राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण
- 4) भारतातील लोकसंख्या समस्या

B) Fill in the blanks.

- 1) _____ approach is also known as the general or universal approach.
- 2) _____ delineated agricultural regions of Australia in 1930
- 1) The term soil _____ refers to the size of soil particles and their
- 2) arrangement.
- 3) The extensive farming is highly meachanized due to large land holding and little _____.
- 4) _____ has modified the von Thunens model of agricultural land use.
- 5) _____ developed formula to measure crop diversification in 1965.
- 6) _____ is the founder of green revolution in India.

Q.2 Explain economic and technological determinants of agriculture. **14**

Q.3 a) Critically examine Von Thunens model of agriculture land use **14**

OR

b) Define agriculture Geography and explain its nature. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Explain distribution and characteristics of mixed farming.
- 2) Explain the causes of hunger.
- 3) Explain the techniques of measurement of agricultural productivity.
- 4) Describe the South American gene centre of agriculture.

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Scope of agricultural Geography
- 2) Plantation farming
- 3) Jonasson's model
- 4) Problems in the adoption of green revolution

Master of Science – II (Geography) Examination: Oct / Nov 2016
Semester – III (Old CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 485	Wednesday 16/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Agricultural Geography	IX	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडुन खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) 'अॅग्रीकल्चर' (शेली) हा शब्द भाषेतील 'अगरकल्चरा' या शब्दापासून बनला आहे.
अ. फ्रेंच ब. जर्मन
क. लॅटीन ड. अमेरिकन
- 2) यांनी 1954 मध्ये पिक संशोधन रेखाटन करण्यासाठी वस्तूनिष्ठ निकषाचा वापर केला.
अ. वेबर ब. कोप्पोक
क. स्टॅप ड. शफी
- 3) शेती ही प्रामुख्याने उष्ण कटिबंधीय प्रदेशात केली जाते.
अ. मळयाची ब. सखोल
क. मिश्र ड. विस्तृत
- 4) विल्यमसन यांच्या मते पर्जन्याची विचलनशिलता टक्के पेक्षा जास्त असेल तर शेती करणे धोकादायक असते.
अ. 20 ब. 25
क. 30 ड. 35
- 5) डोइ यांनी वेबर यांच्या पीक तंत्रामध्ये 1959 मध्ये सुधारणा केली.
अ. संयोग ब. विविधता
क. केंद्रीकरण ड. या पैकी नाही
- 6) शेती भूमी उपयोजन प्रतिकृती व्हॉन थुनेम यांनी साली मांडली.
अ. 1928 ब. 1930
क. 1932 ड. 1934

**Master of Science – II (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – III (Old CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 486	Friday 18/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Settlement Geography	X	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat and labeled diagrams and maps wherever necessary.
 - 3) Use of maps stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks:70

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket. 07

- 1) ----- type of settlements are common in arid zones.
a) Nucleated b) Dispersed c) Linear
- 2) The book entitled ‘Nature of settlement Geography’ is written by -----.
a) Jorden b) F.S.Hudson c) G.Taylor
- 3) Griffith Taylor made ----- stages of growth of settlements.
a) 3 b) 5 c) 7
- 4) ----- theory was developed by Walter Christaller.
a) The concentric zone b) The sector c) The central place
- 5) The present urbanization is largely the product of ----- revolution.
a) urban b) industrial c) green
- 6) ----- Refers to the physical environment on which a city originates and evolves.
a) Site b) Situation c) Morphology
- 7) Burgess model consists of ----- concentric zones.
a) 3 b) 5 c) 7

B) Fill in the blanks. 07

- 1) ----- Wall houses are common in forest areas.
- 2) ----- types of economic activities are largely found in rural settlements.
- 3) Gandhinagar in Gujarat is a/an/the ----- town.

- 4) Harries and Ulman have developed ----- theory of urban centres.
- 5)
- 6) The K-4 central place hierarchy is based on ----- principle.
- 7) Impact of Indus valley culture is visible up to ----- in the east.
- 8) A standard urban area covers a large urban centre with at least a population of -----.

Q.2 Define Settlement Geography and distinguish between rural and urban settlements. **14**

Q.3 a) Explain various types and patterns of rural settlements. **14**

OR

b) Classify the towns according to their functions with suitable examples. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Discuss the evolution and growth of human settlements.
- 2) Explain how site and situation affect on human settlements.
- 3) Comment on vertical growth of cities.
- 4) Explain the nature and scope of settlement Geography.

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Concept of Primate city
- 2) City region
- 3) The sector theory
- 4) Central Business District

**Master of Science – II (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – III (Old CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 486	Friday 18/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Settlement Geography	X	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

- प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07
- 1) रुक्ष (कोरडया) प्रदेशात वसाहती आढळतात.
अ. केंद्रित ब. विखुरलेल्या क. सरळ रेषेतील
 - 2) 'Nature of settlement Geography' या पुस्तकाचे लेखक आहेत.
अ. Jorden ब. F.S.Hudson क. G.Taylor
 - 3) ग्रिफीथ टेलर यांनी वसाहतीच्या विकासाचे टप्पे पाडले आहेत.
अ. 3 ब. 5 क. 7
 - 4) वाल्टर ख्रिस्टलर यांनी थियरी विकसित केली आहे.
अ. The concentric zone ब. The sector क. The central place
 - 5) सध्याचे नागरीकरण हे क्रांतीचे फलीत आहे.
अ. नागरी ब. औद्योगिक क. हरीत
 - 6) ज्या भौतिक पर्यावरणावर नगराची निर्मिती व विकास होतो ते नगराच्या शी संबंधित असते.
अ. स्थाना ब. स्थिती क. संरचने
 - 7) बर्गेसच्या सिध्दांतात सम केंद्रिय वर्तुळ असतात.
अ. 3 ब. 5 क. 7

- ब. रिकाम्या जागा भरा. 07
- 1) जंगल क्षेत्रात प्रामुख्याने भिंतीची घरे आढळतात.
 - 2) ग्रामीण वसाहतींमध्ये मोठ्या प्रमाणावर स्वरूपाच्या आर्थिक क्रिया आढळतात.
 - 3) गुजरातमधील गांधीनगर हे शहर आहे.
 - 4) हॅरीस आणि उलमन यांनी नागरी केंद्रा संदर्भात संकल्पना विकसित केली आहे.
 - 5) K4 ही मध्यवर्ती क्रमवारी तत्वावर आधारित आहे.
 - 6) सिंधू संस्कृतीचा परिणाम पूर्वे कडील पर्यंत आढळतो.
 - 7) आदर्श नागरी क्षेत्रात किमान लोकसंख्या असलेल्या नागरी ठिकाणांचा समावेश होतो.
- प्र.2 वसाहत भूगोलाच्या व्याख्या सांगून ग्रामीण व नागरी वसाहतींमधील फरक स्पष्ट करा. 14
- प्र.3 अ. ग्रामीण वसाहतींचे विविध प्रकार व प्रारूप स्पष्ट करा. 14
अथवा
- ब. योग्य उदाहरणांसह शहरांचे कार्यात्मक वर्गीकरण करा. 14
- प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14
- 1) मानवी वसाहतींचा उगम व विकास यावर चर्चा करा.
 - 2) स्थान व स्थितीचा मानवी वसाहतींवर कसा परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
 - 3) शहरांच्या उभ्या विकासावर भाष्य करा.
 - 4) वसाहत भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) सर्वश्रेष्ठ शहर संकल्पना
 - 2) नागरी क्षेत्र
 - 3) भिज्याखंड सिध्दांत
 - 4) केंद्रीय व्यापार विभाग

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – III (New CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 487	Monday 21/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Biogeography	XI	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks:70

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket. 07

- 1) The book entitled “The Geographic Distribution of Animals” is written by -----.
 - a) Alfred Russel Wallace
 - b) Alexander Von Humboldt
 - c) Charles Darwin
 - d) Scattered
- 2) Selva forests are -----.
 - a) Tropical Evergreen Forest
 - b) Tropical Thorny Forest
 - c) Temperate Deciduous Forests
 - d) Temperate Coniferous Forests
- 3) ----- is the branch biogeography.
 - a) Historical Geography
 - b) Political Geography
 - c) Zoogeography
 - d) Social Geography
- 4) There are ----- main types of Zoogeographic regions.
 - a) 5
 - b) 6
 - c) 7
 - d) 8
- 5) ----- is the producer in marine ecosystem.
 - a) Small Fish
 - b) Fungi
 - c) Zooplankton
 - d) Phytoplankton
- 6) The greatest variety of animal and plant species is found in -----.
 - a) Temperate Grasslands
 - b) Tropical Moist Forests
 - c) Tundra Region
 - d) Hot Desert
- 7) The Forest conservation Act, was passed by Indian parliament on -----.
 - a) 1972
 - b) 1927
 - c) 1986
 - d) 1952

B) Fill in the blanks.

07

- 1) The concepts of ecosystem developed by -----
- 2) ----- studies distribution patterns of animals species and processes.
- 3) The concept of food chain developed by -----.
- 4) ----- is considered as father of plant geography.
- 5) Social forestry program started in -----.
- 6) Chipko Movement is related -----.
- 7) ----- dispersal is for very short period of time.

Q.2 Define 'Biogeography' and explain its nature and scope.

14

Q.3 a) Describe in brief types of ecosystems.

14

OR

b) Explain causes and effects migration of animals.

14

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two)

14

- 1) Branches of biogeography
- 2) What are the food chains and food webs?
- 3) Legal protection to plants and animals.
- 4) State the importance of paleorecords in biogeography.

Q.5 Write Shorts Notes (any two)

14

- 1) Association of plants and animals.
- 2) Tropical forest
- 3) Paleorecords of climate change
- 4) National forest policy of india

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – III (New CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 487	Monday 21/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Biogeography	XI	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) Figures to the right indicate full marks.

प्र. 1. अ. कंसातीलअचुकपर्याय निवडुन खालीलवाक्य पूर्णकरा: 07

- 1) द.जिओग्राफिकडीस्ट्रीब्युशनऑफअॅनिमल्सहाग्रंथ
यांनीलिहिलाआहे.
अ. आल्फ्रेडरसेलवॉलेस ब. अलेक्झांडरवॉनहम्बोल्ट
क. चार्ल्सडार्विन ड. स्कलत्तेर
- 2) सेल्वावने परिसंस्थेतआढळतात.
अ. उष्णकटिबंधीय सदाहरितवने
ब. उष्णकटिबंधीय काटेरीवने
क. समतोष्ण कटिबंधीय पानझडीवने
ड. समतोष्ण कटिबंधीय शंकूआकाराचीवने
- 3) हीजैविकभूगोलाची शाखाआहे.
अ. ऐतिहासिकभूगोल ब. राजकीय भूगोल
क. प्राणी भूगोल ड. सामाजिकभूगोल
- 4) प्राणी भूगोलाचे मूख्य प्रदेशाचेप्रकारआहेत.
अ. 5 ब. 6
क. 7 ड. 8
- 5) सागरीपरिसंस्थेत लाउत्पादकम्हटलेजाते.
अ. लहानमासे ब. कवक
क. प्राणिजप्लवंग ड. वनस्पतीप्लवंग
- 6) वनस्पतीआणिप्राण्यांचीपेशीचीजास्तविविधता येथेआढळते.
अ. समशितोष्ण गवताळप्रदेश
ब. उष्णकटिबंधीय आर्द्रवने
क. टुंड्राप्रदेश
ड. उष्णवाळवंट

7) भारतीय संसदेने रोजीवनसंरक्षणकायदाकेला.

अ. 1972

ब. 1927

क. 1986

ड. 1952

ब. रिकाम्याजागाभरा.

07

1) परिसंस्थासंकल्पना यांनीमांडली.

2) प्राण्यांच्यावितरणाचेस्वरूप, पेशीआणिक्रिया यांचाअभ्यास मध्ये केलाजातो.

3) अन्नसाखळीकल्पना यांनीमांडली.

4) वनस्पतीभूगोलाचे हेजनकमानलेजातात.

5) सामाजिकवनीकरणाचीसुरुवात मध्ये झाली.

6) चिपकोआंदोलनशीसंबंधितआहे.

7)प्रसारणहेअतिशय कमीकालावधीचेअसते.

प्र.2 जैविकभूगोलाचीव्याख्या सांगूनत्याचीव्याप्ती व स्वरूपस्पष्टकरा.

14

प्र.3 अ. परिसंस्थेच्याप्रकारांचेथोडक्यातवर्णनकरा.

14

किंवा

ब. प्राण्यांच्यास्थलांतराचीकारणेआणिपरिणामस्पष्टकरा.

14

प्र.4 खालीलप्रश्नाचीथोडक्यातउत्तरेलिहा. (कोणतीही दोन)

14

1) जैविकभूगोलाच्या शाखा.

2) अन्नसाखळी व अन्नजाळेम्हणजेकाय?

3) प्राणी व वनस्पतींनाकायद्याचेसंरक्षण.

4) जैविकभूगोलाच्याअभ्यासातीलप्राचीनपुराण्याचेमहत्त्वसांगा.

प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन)

14

1) प्राणी व वनस्पतीसहसंबंध.

2) उष्णकटिबंधीय वने.

3) हवामानबदलाचेप्राऐतिहासिकनोंदी.

4) भारताचेराष्ट्रीय वन धोरण.

**Master of Arts/Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – III (Old CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 488	Wednesday 23/11/2016	02:30 PM To 05:00 PM	Cultural Geography	XII	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Figures to the right full marks
 - 4) Use of stencils is allowed
 - 5) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) Fill in the blanks -

07

- 1) _____ is total way of life.
- 2) _____ is area force of civilization
- 3) Catholic & protestant are the two broad divisions of _____
- 4) A group of people having common racial, religious & linguistic characteristics is known as _____
- 5) _____ is holy book of Christian
- 6) _____ is reformist movement of Hinduism.
- 7) Hunting is _____ activity.

Q.1 B) Fill in the blanks by choosing correct alternative given in bracket

07

- 1) Anthropological survey of India identical _____ tribes in India.
a) 461 b) 361 c) 410

- 2) _____ tribal peoples are inhabitants of Arabia
a) Bushman b) Khirghiz c) Bedounis

- 3) _____ cultural realm extends from morocco in the west to Pakistan in one east
a) Occidental b) Islam c) Indian

- 4) _____ languages has higher speakers population in one world
a) English b) Hindi c) Chinese /mandarin

- 5) The _____ economic activity provides intellectual and personal services
a) Secondary b) Tertiary c) Quaternary

- 6) _____ is biological term
a) Race b) Religion c) Language

- 7) _____ gave more contribution to racial geography
a) Mark Jefferson b) H. Makinder c) Griffith Taylor

Q.2 What is cultural hearth? Explain in brief various cultural hearths of world. **14**

Q.3 Give an account of demographic characteristics of development. **14**

OR

What is cultural geography? Explain in brief components of cultural geography & its importunacy.

Q.4 **Answer the following questions in short (any two)** **14**

A) Explain in brief cultural diversity and regionalization in India.

B) Give a brief account of major indicators of social well being.

C) Comment on diffusion of Christian religion.

D) Describe in brief world cultural realms.

Q.5 **Write a short notes (any two)** **14**

A) Language

B) Modern technological changes

C) Elements of cultural geography

D) Concept of culture

Master of Arts/Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – III (Old CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 488	Wednesday 23/11/2016	02:30 PM To 05:00 PM	Cultural Geography	XII	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Figures to the right full marks
 - 4) Use of stencils is allowed
 - 5) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) म्हणजे जीवनाचा मार्ग होय.
- 2) ही संस्कृतीची मिठी ताकद आहे.
- 3) कॅथॉडीक व पोरेस्टंट या धर्माच्या प्रकरण विभाग आहेत.
- 4) समान वंश, धर्म व भाषीक वैशिष्ट्ये असणाऱ्या होकाचा समुह
म्हणुन ओळखला जातो.
- 5) हा ख्रिश्चनांचा पवित्र ग्रंथ आहे
- 6) ही हिंदू धर्माविरोधी चळवळ आहे.
- 7) शिकार हा मानवाचा..... व्यवसाय आहे.

प्र. 1. ब. कंसातील अचुक पर्याय निवडुन रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) मानववंश शास्त्रीय सर्वेक्षणानुसार भारतात भटक्या जमाती आहेत.
अ. 461 ब. 361 क. 410
- 2) या भटक्या जमातीचे लोक अरेबियाच्या वाळवंटाचे रहिवाशी आहेत.
अ. बुशमेन ब. किरगीझ क. बदाउमी
- 3) या सांस्कृतिक विभागाा विस्तार मोरोक्को पासुन (पश्चिमेस) ते पुर्वेस पाकिस्तानापर्यंत झाला आहे.
अ. ऑक्सीडेंटस ब. इस्लाम क. भारतीय
- 4) जगात ही भाषा बोलणाऱ्यांची संख्या सर्वात जास्त आहे.
अ. इंग्रजी ब. हिंदी क. चायनीज / मद्रिद

- 5) ही आर्थिक क्रिया बौद्धिक व वैयक्तिक सेवा पुरवते
 अ. द्वितीयक ब. तृतीयक क. चतुर्थक
- 6) ही जीवशास्त्रीय संज्ञा आहे.
 अ. वंश ब. धर्म क. भाषा
- 7) यांनी वांशिक भूगोलासाठी महत्वाचे योगदान दिले.
 अ. मार्क जोफरसन ब. एच. मॅकिंडर क. ग्रिफिथ टेलर

- प्र.2 अ. संस्कृतीचे उगमस्थान म्हणजे काय? जगातील विविध सांस्कृतीक उगमस्थानाचे विशद करा. 14
- किंवा
- ब. विकासाच्या लोकसंख्या शास्त्रीय वैशिष्ट्याचा वृत्तांत द्या. 14
- प्र. 3 सांस्कृतिक भुगोल म्हणजे काय ते सांगुन त्याचे घटक व महत्व विशद करा.
- प्र.4 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14
- 1) भारतातील सांस्कृतीक विविधता व प्रादेशिकीकरण विशद करा.
 - 2) सामाजिक कल्याणाचे मुख्य दर्शक विशद करा.
 - 3) ख्रिस्ती धर्म प्रचाराची चर्चा करा.
 - 4) जगाचे सांस्कृतिक विभाग थोडक्यात वर्णन करा.
- प्र. 5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) भाषा
 - 2) आधुनिक तांजीक बदल
 - 3) सांस्कृतीक भूगोलाचे घटक
 - 4) संस्कृतीची संकल्पना

**Master of Science – II (Geography) Examination: Oct / Nov 2016
Semester – III (New CBCS)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 489	Wednesday 16/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Agricultural Geography	IX	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicated full Marks.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Marks Total:70

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket.

07

)

- 1) The first attempt of agricultural regionalization of Europe was made by ----- in 1926.
 - a) Janasson
 - b) Von Thunen
 - c) Bernhard
 - d) Symon
- 2) I early Sumerian dynastic phase ----- was the main crop.
 - a) Maize
 - b) Barley
 - c) Wheat
 - d) Bajara
- 3) Shifting cultivation is called Milpa in ----- .
 - a) Indonesia
 - b) Mexico
 - c) India
 - d) Central America
- 4) The tropical crops like cacao, coffee and Rubber require ----- temperature throught the year.
 - a) Very low
 - b) Low
 - c) medium
 - d) high
- 5) ----- was the first scholar, who prepared a model of agriculture landuse.
 - a) Von Thunen
 - b) Bhatia
 - c) Doi
 - d) Hilman
- 6) Bhatia developed formula to measure crop diversification in----- .
 - a) 1955
 - b) 1965
 - c) 1975
 - d) 1985
- 7) The saline and alkaline effected tracts are locally known as ‘Reh’ in-----
 - a) Panjab
 - b) Uttar Pradesh
 - c) M.P
 - d) Maharashtra

B) Fill in the blanks.

07

- 1) The first book of agricultural geography was written by -----.
- 2) In India, Maize, Chilies, Tomatos, Sweet potatoes and pineapples were brought by ----- in early sixteen century.
- 3) According to Williamson the coefficient of variability of rainfall is over ----- parent implies great risk in farming.
- 4) The proportion of free hydrogen in the soil solution is called ----- value.
- 5) The concept of crop ----- is apposite to the concept of crop specialization.
- 6) Von Thunen's study area was Mecklen burg in -----.
- 7) In all the canal irrigared areas ----- is the serious ecological problem.

Q.2 Describe location, distribution and characteristics of shifting cultivation. **14**

Q.3 a) Explain the janasson's model of agricultural landuse. **14**

OR

b) Define agricultural Geography and explain its nature and scope. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Describe Influence Asian gene centre of agriculture.
- 2) Explain Influence of economic factors on agriculture.
- 3) Explain concept of crop combination and crop diversification.
- 4) State the causes of hunger

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Von Thunen's model
- 2) Climate as a determinants of agriculture
- 3) Ecological implications of the green revolution
- 4) Regional approach

Master of Science – II (Geography) Examination: Oct / Nov 2016
Semester – III (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 489	Wednesday 16/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Agricultural Geography	IX	

- Instructions:**
- 5) All Questions are compulsory.
 - 6) Figures to the right indicated full Marks.
 - 7) Use of stencils is allowed.
 - 8) All questions carry equal marks.

Marks Total:70

प्र. 1. अ. कंसातीलअचुकपर्याय निवडुन खालीलवाक्य पूर्णकरा: 07

- 1) यांनी 1926 मध्ये
युरोपचेकृषीविभागकरण्याचापहिलाप्रयत्नकेला.
अ. जॉनसन ब. व्हॉनथुनेन
क. बर्नहार्ड ड. सायमॉन
- 2) सुमेरियनराजवंशाच्यासुरुवातीच्याटप्प्यात हेप्रमुख पिक होते.
अ. मका ब. बार्ली
क. गहू ड. बाजरी
- 3) स्थलांतरित शेतीत मध्ये 'मिलपा' असेम्हणतात.
अ. इंडोनेशिया ब. मेक्सिको
क. भारत ड. मध्य अमेरिका
- 4) कोको, कॉफीआणिरबर यांसारख्या उष्णकटिबंधीय पिकांनावर्षभर
..... तापमानलागतो.
अ. अतिशय कमी ब. कमी
क. मध्यम ड. जास्त
- 5) हेपहिलेविद्वानहोते की ज्यांनी
शेतीभूमीउपयोजनप्रतिकृतीतयारकेली.
अ. व्हॉनथुनेन ब. भाटीया
क. डोइ ड. हिलमन
- 6) भाटीया यांनी मध्ये पिक विविधतामोजण्यासाठीसुत्र
विकसितकेले.
अ. 1955 ब. 1965
क. 1975 ड. 1985
- 7) मध्ये क्षारयुक्त व आम्लयुक्तजमीनीच्यापट्टयेस्थानिकभाषेत
'रेह' म्हणूनओळखलेजातात.
अ. पंजाब ब. उत्तरप्रदेश
क. मध्य प्रदेश ड. महाराष्ट्र

- 1) कृषीभूगोलाचापहिलाग्रंथ यांनीलिहलाहोता.
- 2) सोळाव्या शतकाच्यासुरुवातीलामका, मिरची,टॉमॅटो, रताळीआणिअननसही पिके यांनीभारतातआणली.
- 3) विल्यमसन यांच्यामतेपर्जन्याचीविचलनशीलता टक्के पेक्षाजास्तअसेलतर शेतीकरणे धोकादायकअसते.
- 4) मृदाद्रावणातीलमुक्तहैद्रोजनच्याप्रमाणाला मुख्य म्हणतात.
- 5) पिक संकल्पनाही पिक विशेषीकरणसंकल्पनेच्याउलटआहे.
- 6) मधीलमेकलेंबर्गहेव्हॉनथुनेन यांचेअभ्यास क्षेत्र होते.
- 7) सर्वकालवाजलसिंचीत क्षेत्रात हीगंभीरसमस्याआहे.

प्र.2 स्थलांतरित शेतीच्यास्थान,वितरण व वैशिष्ट्यांचेवर्णनकरा. 14

प्र.3 अ. जॉनसन यांची शेतीभूमीउपयोजनप्रतिकृतीस्पष्टकरा. 14
किंवा

ब. कृषीभूगोलच्याव्याख्या देऊनत्यांचेस्वरूप व व्याप्तीस्पष्टकरा. 14

प्र.4 खालीलप्रश्नाचीथोडक्यातउत्तरेलिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) आग्नेय आशिया शेतीउगम क्षेत्राचेवर्णनकरा.
- 2) आर्थिक घटकांचा शेतीवरीलप्रभावस्पष्टकरा.
- 3) पिक संयोगआणि पिक विविधता या संकल्पनास्पष्टकरा.
- 4) उपासमारीचीकारणेसांगा.

5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14

- 1) व्हॉनथुनेन यांचीप्रतिकृती
- 2) हवामानहा एक शेतीचानियंत्रक
- 3) हरितक्रांतीचेपर्यावरणीय परिणाम
- 4) प्रादेशिक दृष्टीकोण

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – III (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 490	Friday 18/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Settlement Geography	X	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat and labeled diagrams and maps wherever necessary.
 - 3) Use of map stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks:70

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket. 07

- 1) Jordan Wrote ----- a book on settlement Geography.
 - a) Geography of settlement
 - b) Nature of settlement geography
 - c) Rural and Urban geography
- 2) ----- is one of the basic need of human being.
 - a) Shelter
 - b) Home
 - c) None of the above
- 3) Central place theory was put forth by-----
 - a) King
 - b) Burges
 - c) Walter Christaller
- 4) The rural settlement in Gangetic plains are ----- settlement.
 - a) Dispersed
 - b) Nucleated
 - c) Linear
- 5) ----- towns are the places of collection and distribution of various goods.
 - a) Market
 - b) Industrial
 - c) Administrative
- 6) Urban ----- means internal structure of a city.
 - a) hierarchy
 - b) shape
 - c) morphology
- 7) Air temperature above the city is always ----- than that of the surrounding area.
 - a) high
 - b) moderate
 - c) low

B) Complete the following sentences: 07

- 1) The ----- of settlement geography is multidisciplinary.
- 2) Primary types of economic activities are largely found in ----- settlement.
- 3) Makkah and Madina are the ----- centers in Saudi Arabia.
- 4) The K-3 central place hierarchy is based on ----- principle.
- 5) Cambridge is a famous ----- center in the world
- 6) ----- coined the term city rich and city poor sector in central place theory.
- 7) Wood wall houses are common in ----- areas of the world.

- Q.2** Analysis with examples the functional classification of towns. **14**
- Q.3** Explain rural settlement and give its pattern. **14**
- OR**
- Explain the Walter Christaller central place theory. **14**
- Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two)** **14**
- 1) Explain significance of human settlement.
 - 2) Explain the types of rural settlement.
 - 3) Explain how socio-economic and cultural factor influence the dynamic structure of settlement.
 - 4) Define settlement and explain its trend of human settlement.
- Q.5 Write Shorts Notes (any two)** **14**
- 1) Nature of settlement geography
 - 2) Origin of settlement
 - 3) Human settlement and environment
 - 4) House types based and building material

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – III (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 490	Friday 18/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Settlement Geography	X	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of map stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks:70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) जॉर्डन यांनी वसाहत भूगोलावर हे पुस्तक लिहिले आहे.
अ. Geography of settlement geography
ब. Nature of settlement geography
क. Rural and Urban geography
- 2) हि मानवाची प्राथमिक/मुलभूत गरज आहे.
अ. निवास ब. घर क. वरिल पैकी नाही
- 3) केंद्रिय मध्यवर्ती स्थान सिध्दांत यांनी मांडला.
अ. किंग ब. बर्गस क. वॉल्टर ख्रिस्टलर
- 4) गंगेच्या मैदानातील ग्रामीण वसाहती या वसाहती आहेत.
अ. विखुरलेल्या ब. केंद्रित क. सरळरेषेतील
- 5) शहरे माल गोळा करणे व वितरित करणे या साठीच असतात.
अ. बाजारपेठ ब. औदयोगिक क. प्रशासकिय
- 6) नगराची अंतर्गत रचना म्हणजे नागरी होय.
अ. क्रमवारी ब. आकार क. रुपिकी
- 7) सभोवतालच्या भागापेक्षा शहरी क्षेत्रा वरिल हवेचे तापमान नेहमी असते.
अ. जास्त ब. मध्यम क. कमी

- 1) वसाहत भूगोलाचे हे बहुशास्त्रीय आहे.
- 2)वसाहतीमध्ये प्रामुख्याने प्राथमिक स्वरुपाच्या आर्थिक क्रिया आढळतात.
- 3) सौदी ओरिबियातील मक्का व मदिना हि शहरे केंद्र आहेत.
- 4) K-3 ही मध्यवर्ती क्रमवारी तत्वावर आधारित आहे.
- 5) केंब्रिज हे एक जगप्रसिध्द केंद्र आहे.
- 6) मध्यवर्ती ठिकाण सिध्दांतातील 'श्रीमंत शहर व गरिब शहर' हि संज्ञा यांनी मांडली.
- 7) लाकडी भिंतीची घरे क्षेत्रात प्रामुख्याने आढळतात.

प्र.2 शहरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण सोदाहरण स्पष्ट करा. 14

प्र.3 अ. ग्रामीण वसाहत विशद करुन तिचे आकृतीबंध (प्रारूप) सांगा. 14
किंवा

ब. वॉल्टर ख्रिस्टलर यांचा केंद्रिय/मध्यवर्ती स्थान सिध्दांत स्पष्ट करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) मानवी वसाहतीचे महत्व स्पष्ट करा.
- 2) ग्रामीण वसाहतीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 3) सामाजिक-आर्थिक आणि सांस्कृतिक घटकांचा वसाहतींच्या बदलत्या संरचनेवर कसा परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
- 4) वसाहतीचे व्याख्या सांगून मानवी वसाहती चाकल स्पष्ट करा.

प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14

- 1) वसाहत भूगोलाचे स्वरुप
- 2) वसाहतीचे उत्पत्ती
- 3) मानवीवसाहत व पर्यावरण
- 4) बांधकाम साहित्यावरुन घरांचे प्रकार

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – III (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 491	Monday 21/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Biogeography	XI	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks: 70

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket. 07

- 1) The term 'Ecosystem' was first used by A.G. Tansely in -----.
 - a) 1935
 - b) 1945
 - c) 1933
 - d) 1943

- 2) ----- is an ecotone between the Equatorial forest ecosystem and the Savanna Grassland ecosystem.
 - a) Amazon basin
 - b) Prairie Grassland
 - c) Thar desert
 - d) Red Sea

- 3) ----- is one of the very important abiotic components.
 - a) Plants
 - b) Water
 - c) Animals
 - d) Micro-organisms

- 4) Those organisms which depend on other living organisms for their food are called -----.
 - a) Parasites
 - b) Saprophytes
 - c) Holozonic
 - d) None of these

- 5) The point where food energy is transferred from one group of organisms to the other group is called -----.
 - a) Food Wed
 - b) Food chain
 - c) Trophic level
 - d) Energy Pyramid

- 6) Those animals deriving their food exclusively from plants are called -----.
 - a) Herbivores
 - b) Carnivores
 - c) Omnivores
 - d) Decomposers

- 7) ----- is the producer in marine ecosystem.
 - a) Small Fish
 - b) Fungi
 - c) Zooplankton
 - d) Phytoplankton

B) Fill in the blanks.**07**

- 1) The smallest ecosystem is called as -----.
- 2) Plants are primary producers because they produce their food themselves through the process of -----.
- 3) The sequence of food energy transfer from the lower trophic levels to higher trophic levels is known as -----.
- 4) The quantity or weight of living matter per unit area per unit time and is represented in terms -----.
- 5) The spreading of animals from the places of their origin to other areas is called -----.
- 6) Plant of monsoon region are called -----.
- 7) The term 'Biodiversity Hotspots' was first coined and used by Norman Myres in the year -----.

Q.2 What is ecosystem? Describe the functions of ecosystem. **14**

Q.3 a) Define 'Biogeography' and explain its nature and scope. **14**

OR

b) Explain the major forest regions in world with suitable examples. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Branches of Biogeography.
- 2) Geographical factors influencing on biogeography.
- 3) State the importance of paleorecords of plants.
- 4) Concept of Biodiversity Conservation.

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Paleorecords of climate change in India
- 2) Dispersal of Plants
- 3) Relationship of Zoo Geography with the environment
- 4) Concept of Biodiversity

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – III (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL– 491	Monday 21/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Biogeography	XI	

- Instructions:**
- 5) All Questions are compulsory.
 - 6) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 7) Use of stencils is allowed.
 - 8) Figures to the right indicate full marks.

Total Marks: 70

- प्र. 1. अ. कंसातीलअचुकपर्याय निवडुन खालीलवाक्य पूर्णकरा: 07
- 1) परिसंस्थाहीसंकल्पनासर्वप्रथम ए.जी.टान्सले यांनी मध्ये वापरली.
अ. 1935 ब. 1945
क. 1933 ड. 1943
 - 2) हीइकोटोनविषुवृत्तीय अरण्ये परिसंस्था व सेव्हानागवताळपरिसंस्था यांच्यादरम्यानआहे.
अ.अमेझॉनबेसिन ब.प्रेअरीगवताळप्रदेश
क.थरवाळवंत ड.तांबडासमुद्र
 - 3) हा एक अतिशय महत्वाचाअजैविक घटकआहे.
अ. वनस्पती ब. पाणी
क. प्राणी ड. सुक्ष्मजीव
 - 4) जेसजीवस्वतःच्याअन्नासाठीदुसऱ्यासजीवांवरअवलंबूनअसतातत्यांना असेम्हणतात.
अ. पॅरासाईट ब. सॅप्रोफाइट्स
क. होलोझॉनिक ड. या पैकीनाही
 - 5) ज्या ठिकाणी अन्नऊर्जा एकासजीवाच्यागटातूनदुसऱ्यागटातीलसजीवाकडेपरावर्तीतहोतोत्यास असेम्हणतात.
अ. अन्नजाळी ब. अन्नसाखळी
क. पोषणस्तर ड. ऊर्जामनोरा
 - 6) जे प्राणी आपल्याअन्नासाठीकेवळवनस्पतीवरअवलंबूनअसतातत्यांना असेम्हणतात.
अ. शाकाहारी ब. मांसाहारी
क. सर्वाहारी ड. विघटक

- 7) सागरीपरिसंस्थेत लाउत्पादकम्हटलेजाते.
 अ. लहानमासे ब. कवक
 क. प्राणिकप्लवक ड. वनस्पतीप्लवक

ब. रिकाम्याजागाभरा.

07

- 1) सर्वातलहानपरिसंस्थेस असेम्हणतात.
- 2) हिरव्यावनस्पतीह्याप्राथमिकउत्पादकआहेतकारणत्या
 प्रक्रियेद्वारेस्वतःचेअन्नबनवतात.
- 3) विशिष्टक्रमानेअन्नऊर्जा
 खालच्यापोषणस्तरातूनवरच्यापोषणस्तराकडेपरावर्तीतकेलीजातेत्यास
 असेम्हणतात.
- 4) विशिष्ट क्षेत्रातविशिष्टवेळेसआढळणाऱ्यासजीव
 घटकांच्यापरिमाणासकिंवासजीवांच्यावजनास असेम्हणतात.
- 5) उगमझालेल्याटिकाणापासूनइतर टिकाणी प्राण्यांच्याहोणाऱ्याप्रसारास
 असेम्हणतात.
- 6) मोसमीप्रदेशातीलवनस्पतींना म्हणतात.
- 7) नॉर्मनमायरस् यांनीजैविविधताहॉटस्पॉटस् हीसंकल्पनासर्वप्रथम
 मध्ये वापरली.

प्र.2 परिसंस्थाम्हणजेकाय? परिसंस्थेच्याकार्याचेवर्णनकरा.

14

प्र.3 अ. जैविकभूगोलाचीव्याख्या सांगूनत्याचीव्याप्ती व स्वरूपस्पष्टकरा.
 किंवा

14

ब. जगातीलप्रमुख जंगलाच्याप्रदेशाचीसौदाहरणमाहिती द्या.

14

प्र.4 खालीलप्रश्नाचीथोडक्यातउत्तरेलिहा. (कोणतीही दोन)

14

- 1) जैविकभूगोलाच्या शाखा.
- 2) जैविकभूगोलावरपरिणामकरणारेभौगोलिक घटक
- 3) जैविकभूगोलाच्याअभ्यासातीलप्राचीनपुराण्याचेमहत्त्वसांगा.
- 4) जैविविधतेच्यासंवर्धनाचीसंकल्पना

प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन)

14

- 1) भारतातीलहवामानबदलाच्या ऐतिहासिकनोंदी
- 2) वनस्पतींचेस्थलांतर
- 3) प्राणी भूगोलाचेपर्यावरणाशीसंबंध
- 4) जैविविधतेचीसंकल्पना

Master of Arts/Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct/Nov 2016 Semester – III (New CBCS)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 492	Wednesday 23/11/2016	02:30 PM To 05:00 PM	Cultural Geography	XII	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) All questions carry equal marks
 - 3) Figures to the right full marks
 - 4) Use of stencils is allowed
 - 5) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) Fill in the blanks by choosing correct alternative given in bracket

07

- 1) _____ is form of social Organization
 - a) Cost
 - b) Religion
 - c) Race
 - d) Language

- 2) _____ are mainly a trading community
 - a) Shikhs
 - b) Christian
 - c) Muslim
 - d) Jain

- 3) Generally tribal peoples are inhabitants of _____ area
 - a) Hilly
 - b) Plain
 - c) Coastal
 - d) Plateau

- 4) Shikhs pollution is more concentrated in state of India
 - a) Himachal Pradesh
 - b) Hariyana
 - c) Panjab
 - d) Kashmir

- 5) _____ blood group is commonly observed in mangoloid race
 - a) 'A'
 - b) 'B'
 - c) 'O'
 - d) AB+

- 6) Sintoism is an ethnic region of _____
 - a) China
 - b) Mangoliya
 - c) Japan
 - d) Australia

- 7) _____ is Dravidian language.
 - a) Tamil
 - b) Santhali
 - c) Assamees
 - d) Hindi

B) Fill in the blanks -

07

- 1) _____ is product of human action.
- 2) The group of people of having common Racial, Religious and linguistic characteristic is known as _____
- 3) Sunnis shias are two broad divisions of _____ community.
- 4) _____ economic activities provides intellectual and personal services.
- 5) Buddhism is founded by _____
- 6) Cuacasoids are generally found in _____
- 7) _____ tribal groups are living in penishular part of Arebia.

Q.2 What is cultural hearth? Describe in brief major cultural heaths of the world. **14**

Q.3 Give an account of tribes in India.

OR

14

Explain in brief socials cultural processes in the developing countries with special reference to India.

Q.4 Answer the following questions (any two) **14**

- A) Explain in brief significance of cultural geography.
- B) Comment on the various components of culture.
- C) What are the bases of cultural diversity.
- D) Explain in brief tribes in India.

Q.5 Write a short notes (any two) **14**

- A) Classification of Religion
- B) Spatial distribution of language (major)
- C) Cultural diffusion
- D) Buddhism

- ब. रिकाम्या जागा भरा. 07
- 1) हा मानवी क्रियांचा उत्पादीत घटक होय.
 - 2) समान वांशीक, धार्मिक आणि भाषीक वैशिष्ट्ये असलेला मानव समुह म्हणुन ओळखला जातो.
 - 3) शीया व सुची या समजाच्या दोन मुख्य शाखा आहेत.
 - 4) आर्थिक क्रिया बौद्धिक व वैयक्तिक सेवा पुरवतात.
 - 5) याने बौद्ध धर्माची स्थापना केली.
 - 6) कॉकॅसाईडस या वंशाचे लोक सामान्यपणे खंडात आढळतात.
 - 7) ही भटकी जमात अरेबियन पढरावर राहतात.
- प्र.2 संस्कृतीचे उगमस्थान म्हणजे काय ते सांगुन जागतीक प्रमुख संस्कृतीच्या उगमस्थानाचे वर्णन करा. 14
- प्र.3 अ. भारतातील भटक्या जातीचा आढावा घ्या. 14
किंवा
- ब. विकसनशील देशातील सामाजिक व सांस्कृतीक प्रक्रिया भारताचा संदर्भ देवुन विशद करा. 14
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतीही दोन) 14
- 1) सांस्कृतीक भुगोलाचे महत्व विशद करा.
 - 2) संस्कृतीच्या विविध घटकांची चर्चा करा.
 - 3) सांस्कृतीक विविधतेचे आधार कोणते.
 - 4) भारतातील भटक्या जमाती विशद करा.
- प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) धर्माचे वर्गीकरण
 - 2) प्रकरण भाषाचे क्षेत्रीय वितरण
 - 3) संस्कृतीचा प्रकार
 - 4) बौद्ध धर्म

MA/Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct /Nov 2016 Semester – IV (CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 493	Thursday 17/11/2016	02:30 PM to 05:00 PM	Regional Planning in India & Development	XIII	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat and labeled maps and diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of map stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

Q.1 A) Complete the following sentences by choosing correct alternatives given below: 07

- 1) The concept of ----- is wider and has become most complex in nature.
 - a) Area
 - b) Region
 - c) Nation
 - d) Country
- 2) ----- is the Chairman of Planning Commission of India.
 - a) Prime Minister
 - b) President
 - c) Minister of Planning
 - d) Minister of Finance
- 3) The growth pole concept was put forwarded by ----- in 1955.
 - a) L.D. Stamp
 - b) O.H.K. Spate
 - c) W. Christaller
 - d) F. Perroux
- 4) -----regions are moderate in size.
 - a) Micro
 - b) Meso
 - c) Medium
 - d) Macro
- 5) W. Christaller's ----- principle is related with market optimizing.
 - a) K3
 - b) K4
 - c) K5
 - d) K7
- 6) Panchayat Samittee is at the ----- tier in panchayati raj system.
 - a) First
 - b) Second
 - c) Third
 - d) Fourth
- 7) -----model was developed by J. Q. Stewart.
 - a) Growth Pole
 - b) Growth Focii
 - c) Central place
 - d) Gravity

- B) Answer the following questions in one sentence only:** **07**
- 1) To delineate natural region which homogeneity is considered?
 - 2) Administratively India is divided into how many planning regions?
 - 3) Who wrote the book, 'Regional Development Planning in India'?
 - 4) Age structure is which indicator of development?
 - 5) Who has divided India into 7 major physiographic divisions?
 - 6) Who put forward the central place theory?
 - 7) The word region was derived from which Latin word?
- Q.2** Write an essay on 'Regional Development in Maharashtra'. **14**
- Q.3** a) Explain the concept of planning and discuss the types of planning. **14**
- OR**
- b) Critically examine the central place theory and explain how it is related with the regional planning. **14**
- Q.4** Answer the following questions. (any two) **14**
- 1) What are the indicators of development?
 - 2) Describe the decentralized planning.
 - 3) Describe in short the physical regions of India.
 - 4) Discuss how resources are useful in regional development.
- Q.5** Write Shorts Notes (any two): **14**
- 1) Hierarchy of Regions
 - 2) Panchayat Raj System
 - 3) Growth Pole Theory
 - 4) Drought problematic regions in India.

MA/ Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct /Nov 2016 Semester – IV (CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 493	Thursday 17/11/2016	02:30 PM to 05:00 PM	Regional Planning in India & Development	XIII	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat and labeled maps and diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of map stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. कंसातील अचूक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) ही संकल्पना विस्तृत आणि संमिश्र स्वरूपाची बनलेली आहे.
 अ. क्षेत्र ब. प्रदेश
 क. राष्ट्र ड. देश
- 2) भारतीय नियोजन आयोगाचे हे अध्यक्ष असतात.
 अ. पंतप्रधान ब. राष्ट्रपती
 क. नियोजन मंत्री ड. वित्तमंत्री
- 3) 1955 मध्ये ग्रोथ पोल ही संकल्पना यांनी मांडली.
 अ. L.D. Stamp ब. O.H.K. Spate
 क. W. Christaller ड. F. Perroux
- 4) प्रदेशांचा आकार मध्यम असतो.
 अ. Micro ब. Meso
 क. Medium ड. Macro
- 5) W. ख्रिस्टलरचे हे तत्व बाजार पेठेशी संबंधित आहे.
 अ. K3 ब. K4
 क. K5 ड. K7
- 6) पंचायती राज व्यवस्थेत पंचायत समिती ही स्तरावर असते.
 अ. प्रथम ब. द्वितीय
 क. तृतीय ड. चतुर्थ
- 7) जे.क्यू.स्टुअर्ट यांनी मॉडेल विकसित केले आहे.
 अ. Growth Pole ब. Growth Focii
 क. Central place ड. Gravity

- ब. खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. 07
- 1) नैसर्गिक प्रदेश रेखाटण्यासाठी कोणत्या समानतेचा विचार केला जातो?
 - 2) प्रशासकीय दृष्ट्या भारताचे किती प्रभागात नियोजन केलेले आहे?
 - 3) 'Regional Development Planning in India' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?
 - 4) वय-संरचना ही कोणत्या विकासाची निर्देशक आहे?
 - 5) भारताचे प्रमुख प्राकृतिक विभाग कोणी पाडले आहेत?
 - 6) मध्यवर्ती स्थल सिध्दांत कोणी मांडला?
 - 7) Region हा शब्द कोणत्या लॅटीन शब्दापासून बनलेला आहे?
- प्र.2 'महाराष्ट्राचा प्रादेशिक विकास' यावर निबंध लिहा. 14
- प्र.3 अ. नियोजनाची संकल्पना स्पष्ट करून नियोजनाच्या प्रकारावर चर्चा करा. 14
किंवा
- ब. मध्यवर्ती स्थल सिध्दांताचे टिकात्मक परिक्षण करा आणि ते प्रादेशिक नियोजनाशी कसे संबंधित आहे याचे विवेचन करा. 14
- प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14
- 1) विकासाचे निर्देशांक कोणते आहेत?
 - 2) विकेंद्रिकरण नियोजनाचे वर्णन करा.
 - 3) भारतातील प्राकृतिक विभागांचे थोडक्यात वर्णन करा.
 - 4) प्रादेशिक विकासात संसाधने कशी उपयुक्त असतात यावर चर्चा करा.
- प्र. 5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) प्रदेशांचे स्तर
 - 2) पंचायत राज व्यवस्था
 - 3) ग्रोथ पोल सिध्दांत
 - 4) भारतातील अवर्षण प्रवण ग्रस्त प्रदेश

**Master of Science – II (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – IV (CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 494	Saturday 19/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Development of Modern Geography	XIV	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Q.1 A Choose the correct alternative given in the bracket.

07

)

- 1) ----- was the first Greek Thinker to initiate measurement of the Earth.
 - a) Thales
 - b) Anaximander
 - c) Homer
 - d) Herodotus
- 2) Hipparchus was a ----- astronomer and Mathematician.
 - a) Arab
 - b) American
 - c) Roman
 - d) Greek
- 3) ----- Geography deals with the whole world.
 - a) General/systematic
 - b) Regional
 - c) Local
 - d) None of these
- 4) ----- advocated the concept of Possibilism.
 - a) Ritter
 - b) Blache
 - c) Ratzel
 - d) Semple
- 5) The famous book entitled ----- is written by Humboldt.
 - a) Cosmos
 - b) Erdkunde
 - c) Anthropogeography
 - d) Human Geography
- 6) The concept of 'Unity in diversity' is developed by ----- .
 - a) Ratzel
 - b) Ritter
 - c) Semple
 - d) Makinder
- 7) The concept of positivism is put forth by ----- .
 - a) August Comte
 - b) Strabo
 - c) Blache
 - d) Humboldt

B) Fill in the blanks.

07

- 1) ----- is known as father of Geography.
- 2) ----- was first scholar to have drawn meridians on the map.
- 3) The philosophy of Possibilism became very much popular after ----- world war.
- 4) The Alfred Hettner, a ----- scholar claimed that geography is regional rather than general science.
- 5) The book entitled 'The Nature of Geography' is written by -----.
- 6) ----- is known as founder of plant Geography.
- 7) The statistical methods were first introduced into geography in -----.

Q.2 Explain development of geography in the ancient period. **14**

Q.3 a) Describe dualism in between regional and systematic geography. **14**

OR

b) Explain contribution of Alexander Von Humboldt in the development of Geography. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Explain impact of discoveries on the development of Geography.
- 2) Describe concept of Environmental determinism.
- 3) Discuss the contribution of Mackinder in the development of Geography.
- 4) Explain merits and demerits of quantitative revolution.

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Behaviouralism
- 2) Types of Model
- 3) Concept of Possibilism
- 4) Erdkunde

Master of Science – II (Geography) Examination: Oct/Nov 2016
Semester – IV (CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 494	Saturday 19/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Development of Modern Geography	XIV	

- Instructions**
- 5) All Questions are compulsory.
 - 6) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 7) Use of stencils is allowed.
 - 8) All questions carry equal marks.

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडुन खालील वाक्य पूर्ण करा:

07

- 1) या ग्रीक विचारवंताचे सर्व प्रथम पृथ्वीच्या सभोवतालची सुरुवात केली.
अ. थालेस
ब. अॅनाझिमॅंडर
क. होमट
ड. हेरोडोटस
- 2) हिपारचस हे एक खगोलतज्ञ आणि गणिततज्ञ होते.
अ. अरब
ब. अमेरिकन
क. रोमन
ड. ग्रीक
- 3) भूगोल हा संपूर्ण जगाशी संबंधीत असतो.
अ. क्रमिक
ब. प्रादेशिक
क. स्थानिक
ड. यापैकी नाही
- 4) संभववाद ही संकल्पना यांनी मांडली.
अ. रिटर
ब. ब्लाश
क. रॅटात्झेल
ड. सॅपल
- 5) हा प्रसिध्द ग्रंथ हम्बोल्ट यांनी लिहिला आहे.
अ. कॉलमॉस
ब. एर्डकुंडे
क. अॅग्रोपोगिओग्राफी
ड. मानवी भूगोल
- 6) 'विविधतेमधील एकात्मता' ही संकल्पना यांनी विकसित केली.
अ. रेट्झेल
ब. रिटर
क. सॅपल
ड. मॅकिंडर
- 7) 'सकारात्मकवाद' ही संकल्पना यांनी मांडली.
अ. ऑगष्ट कॉमट
ब. स्ट्रॅबो
क. ब्लश
ड. हम्बोल्ट

ब. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) हे भूगोलाचे जनक म्हणून ओळखले जातात.
- 2) हे पहिले विद्वान होते की ज्यांनी प्रथम नकाशावर रेखावृत्ते काढली.
- 3) संभववाद तत्वज्ञान महायुद्धानंतर अतिशय लोकप्रिय बनले.
- 4) भूगोल हा क्रमिक पेक्षा प्रादेशिक शास्त्र आहे. असा दावा आल्फ्रेड हेटनर या विद्वानाने केला.
- 5) 'द नेचर ऑफ जिओग्राफी' हा ग्रंथ यांनी लिहला आहे.
- 6) हे वनस्पती भूगोलाचे जनक म्हणून ओळखले जातात.
- 7) भूगोलामध्ये संख्याशास्त्रीय पध्दतीची सुरुवात साली झाली.

प्र.2 प्राचीन कालखंडातील भूगोल विकास स्पष्ट करा. 14

प्र.3 अ. क्रमिक भूगोल आणि प्रादेशिक भूगोल यांच्यामधील द्वैतावाद स्पष्ट करा. 14
किंवा

ब. आलेक्झांडर व्हॉन हम्बोल्ट यांचे भूगोल विकासातील योगदान स्पष्ट करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) वर्तुणूकवाद
- 2) प्रतिकृतीचे प्रकार
- 3) संभववाद संकल्पना
- 4) एंडकुंडे

5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14

- 1) कृषी भूगोलाची व्याप्ती
- 2) मळयाची शेती
- 3) जॉनसन यांची प्रतिकृती
- 4) हरित क्रांती अमलबजावणीतील समस्या

Master of Arts/Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – IV (CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 495	Tuesday 22/11/2016	02:30 P.M to 05:00 P.M	Political Geography	XV	

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory
 - 2) Use of stencils is allowed
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Draw neat diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket. 07

- 1) State is a _____ unit.
 - a) Sovereign
 - b) Democratic
 - c) Liberal
 - d) Autocratic
- 2) Mackinder re – demarcated the world island including Africa in _____.
 - a) 1922
 - b) 1917
 - c) 1919
 - d) 1925
- 3) Durand line between Afghanistan and India was delineated in _____.
 - a) 1893
 - b) 1883
 - c) 1885
 - d) 1897
- 4) _____ countries are divided by Anthropogeographic boundaries
 - a) India and Pakistan
 - b) North and South Korea
 - c) North and south Vietnam
 - d) None of these
- 5) _____ is an example of physical boundaries
 - a) USA and Canada
 - b) Spain and France
 - c) France and Belgium
 - d) India and Pakistan
- 6) _____ country is known as buffer state
 - a) Mongolia
 - b) Myanmar
 - c) Afghanistan
 - d) Bangladesh
- 7) Krishna water disputes is also called justice _____ committee
 - a) Chadda
 - b) Krishnamurthi
 - c) Bachawat
 - d) Kothari

B) Fill in the blanks. 07

- 1) The world 'nation' come from the _____ language
- 2) _____ was the proposed the concept of geo-politics based on land power.
- 3) The book of "Demographic and Ideals and Reality" was written by Mackinder in _____
- 4) 49° latitudes divides _____
- 5) MacMohan line separates _____
- 6) The book entitled "The Problems of Asia" written by _____
- 7) The Cauvery water sharing disputes lies in the states of Kerala, Karnataka and _____

Q.2 Explain the approaches to the study of Political Geography. **14**

Q.3 Critically examine the Rimland theory of Spykman. **14**

OR

Explain the geographical elements of state.

Q.4 Write short answers for the following questions (Any two) **14**

A) Discuss on the scope of political Geography

B) Explain the Heartland theory of Mackinder.

C) Explain the distinction between frontiers and boundaries.

D) Explain with suitable example of conflicts resolutions insurgency in border state.

Q.5 Write a short notes (any two) **14**

A) Concept of Nation.

B) Genetic classification of boundary.

C) Changing political map of India.

D) Boundary disputes of India and China.

**Master of Arts/Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – IV (CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 495	Tuesday 22/11/2016	02:30 P.M to 05:00 P.M	Political Geography	XV	

- Instructions:**
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात
 - 3) स्टेनसिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे
 - 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा

Total Marks: 70

प्र.1 अ) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा .

07

- 1) राज्य हे ----- एकक आहे.

अ) सार्वभौम	ब) प्रजासत्ताक
क) उदारमतवादी	ड) हुकुमशाही

- 2) मॅकिंडर यांनी आफ्रिकेचा समावेश करून विश्वद्विपांची पुनरसिमाआखणी ----- मध्ये केली.

अ) 1922	ब) 1917
क) 1919	ड) 1925

- 3) डयूरॅंड रेषा भारत – अफगाणिस्थान या देशांच्या दरम्यान ----- मध्ये निश्चीत केली.

अ) 1893	ब) 1883
क) 1885	ड) 1897

- 4) ----- हे देश अनुवांशिक सीमांद्वारे विभक्त केले आहेत.

अ) भारत आणि पाकिस्तान	ब) उत्तर आणि दक्षिण कोरिया
क) उत्तर आणि दक्षिण व्हियेतनाम	क) यापैकी नाही

- 5) ----- हे पाकृतिक सीमारेषेचे उदाहरण आहे

अ) यु.एस.ए. आणि कॅनडा	ब) स्पेन आणि फ्रान्स
क) फ्रान्स आणि बेल्जियम	ड) भारत आणि पाकिस्तान

- 6) ----- हे मृदंग राष्ट्र आहे

अ) मोंगोलिया	ब) म्यानमार
क) अफगाणिस्तान	ड) बांगलादेश

7) कृष्णा पाणी वाटप वाद —————न्यायमूर्ती समिती या नावानेही ओळखला जातो.

अ) चडडा

ब) कृष्णमूर्ती

क) बच्छावत

क) कोठारी

ब) गाळलेल्या जागा भरा

07

1) 'नेशन' हा शब्द ————— या भाषेतुन आला.

2) भू-शक्तीवर आधारित भूराजनिती ही संकल्पना ————— यांनी प्रतिपादित केली.

3) "डेमोक्रेटिक आयडियल्स अँड रीयाल्टी" हे पुस्तक ————— यांनी लिहीले

4) 49° उत्तर अक्षवृत्त ही ————— या देशांना वेगेळे करते.

5) मॅकमोहन रेषा ————— यांना वेगळी करते.

6) 'आशियाच्या समस्या' हे पुस्तक ————— यांनी लिहिले आहे.

7) कावेरी पाणी वाटप वाद हा केरळ, कर्नाटक आणि ————— या राज्यांमध्ये आहे.

प्र.2 राजकीय भूगोलच्या अभ्यासाचे दृष्टीकोनव्याप्ती स्पष्ट करा.

14

प्र.3 स्पायकमनच्या परिधीभूमी सिध्दांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

किंवा

14

राज्याचे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1) राजकीय भूगोलाच्या व्याप्तीवर चर्चा करा

2) मॅकिंडरच्या हृदयभूमी सिध्दांत स्पष्ट करा

3) सीमा प्रदेश व सीमा रेषा यांच्यातील फरक स्पष्ट करा

4) योग्य उदाहरणाच्या सहाय्याने सरहद्द राज्यातील संघर्ष स्पष्ट करा

प्र.5 टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

14

1) राष्ट्र संकल्पना

2) सीमांचे अनुवंशिक वर्गीकरण

3) भारताच्या राजकीय नकाशातील बदल

4) भारत आणि चीन सीमा वाद

**Master of Arts / Master of Science – II (Geography) Examination:
Oct / Nov 2016 Semester – IV (CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 497	Thursday 24/11/2016	02:30 PM To 05:00 PM	Geography of Tourism	XVI	

Instructions:

- 1) All questions are compulsory
- 2) All questions carry equal marks
- 3) Use of map stencils is allowed
- 4) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

Q.1 A) complete the following sentences by using correct alternatives given below: 07

- 1) Agriculture tourism starts in India since -----.
a) 2001 b) 2003 c) 2004
- 2) During the Mughal period travelers are staying in -----
a) Musafirkhana b) Vihar c) Dharmshala
- 3) ----- Hotel are mostly located outside the city.
a) Star b) Motels c) Lodge
- 4) Route on which at least 3 major tourist destinations are located is called tourist -----.
a) Transport b) Triangle c) Circuit
- 5) Art and architecture is the best example of ----- tourism.
a) Religious b) Historical c) Cultural
- 6) ----- is the famous hill station in Maharashtra.
a) Mannar b) Amboli c) Simala
- 7) ----- is the cultural capital of Maharashtra.
a) Pune b) Solapur c) Mumbai

B) Fill in the blanks - 07

- 1) The ancient ----- monks were probably the first to institutionalize the concept of shelter in India.
- 2) The main negative social impact of globalization on tourism related to -----.
- 3) ----- sanctuary is famous for lions.
- 4) Individual and group tourism are the types depending on ----- of tourists.
- 5) Roman people developed ----- for sunbath.
- 6) Pro-poor tourism is tourism that generates net ----- benefits for the poor.
- 7) S.T.D.C stands for -----.

- Q.2** Explain the various types of tourism. **14**
- Q.3** Explain in brief cultural tourist centres and braches in Maharashtra. **14**
- OR**
- Discuss the economic impact of tourism.
- Q.4** **Answer the following questions in short (any two)** **14**
- A) Explain the Indian Hotel Industry
 - B) Comment on the tourism policies in India
 - C) Explain the cultural factors influencing on tourism in Maharashtra.
 - D) Describe the various short tourist circuits in India.
- Q.5** **Write a short notes (any two)** **14**
- A) Tourism as a Industry
 - B) Types of Hotels
 - C) Social impact of tourism
 - D) Agro-tourism

Master of Arts / Master of Science – II (Geography)
Examination: Oct / Nov 2016 Semester – IV (CGPA)

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 497	Thursday 24/11/2016	02:30 PM To 05:00 PM	Geography of Tourism	XVI	

Instructions:

- 1) All questions are compulsory
- 2) All questions carry equal marks
- 3) Use of map stencils is allowed
- 4) Draw neat and labeled diagrams wherever necessary

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) भारतामध्ये कृषी पर्यटनास पासून सुरुवात झाली.
अ. 2001 ब. 2003 क. 2004
- 2) मोगल कालखंडामध्ये प्रवासी मुक्कामासाठी मध्ये थांबत.
अ. मुसाफीरखाना ब. विहार क. धर्मशाळा
- 3) हॉटेल प्रामुख्याने शहराबाहेर स्थापन होतात.
अ. तारांकित ब. मोटेल्स क. लॉज
- 4) एकाच मार्गावर कमीत कमी तीन पर्यटन केंद्रे असल्यास त्या मार्गास पर्यटन असे म्हणतात.
अ. वाहतुक ब. त्रिकोण क. परिक्रम
- 5) कला व स्थापत्य ही प्रकारच्या पर्यटनाची उत्तम उदाहरणे आहेत.
अ. धार्मिक ब. ऐतिहासिक क. सांस्कृतिक
- 6) हे महाराष्ट्रातील प्रसिध्द थंड हवेचे ठिकाण आहे.
अ. मन्नार ब. आंबोली क. शिमला
- 7) ही महाराष्ट्राची सांस्कृतिक राजधानी आहे.
अ. पुणे ब. सोलापूर क. मुंबई

- ब. रिकाम्या जागा भरा. 07
- 1) भारतामध्ये प्राचीन काळातील धर्म गुरुंनी प्रथम राहण्यासाठी विहाराची संकल्पना वापरली.
 - 2) पर्यटनावर जागतिकरणाच्या मुख्य सामाजिक नकारात्मक प्रभाव संबंधीत आहे.
 - 3) अभयारण्य सिंहासाठी प्रसिध्द आहे.
 - 4) व्यक्तीगत व समूह पर्यटन हे पर्यटनाचे प्रकार वर अवलंबून आहेत.
 - 5) रोमन लोकांनी सुर्यस्नानासाठी चा विकास केला.
 - 6) गरीबाचे पर्यटन म्हणजे असे पर्यटन की त्याचा गरीबास फायदा होतो.
 - 7) S.T.D.C चे विस्तरीत रूप सांगा.
- प्र.2 पर्यटनाच्या विविध प्रकाराची माहिती द्या. 14
- प्र.3 अ. महाराष्ट्रातील सांस्कृतिक पर्यटन केंद्रे व पुळणी यांची थोडक्यात माहिती विषद करा. 14
- किंवा
- ब. पर्यटनामुळे होणाऱ्या आर्थिक परिणामाची चर्चा करा. 14
- प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14
- 1) भारतीय हॉटेल उदयोगाची माहिती विशद करा.
 - 2) भारतातील पर्यटन धोरणाची चर्चा करा.
 - 3) महाराष्ट्राच्या पर्यटनावर परिणाम करणारे सांस्कृतिक घटक विशद करा.
 - 4) भारतातील कमी लांबीच्या पर्यटन परिक्रमाचे वर्णन करा.
- प्र. 5. टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14
- 1) पर्यटन एक उदयोग
 - 2) हॉटेलचे प्रकार
 - 3) पर्यटनाचा सामाजिक परिणाम
 - 4) कृषी पर्यटन

**Master of Arts / Master of Science – II (Geography) Examination:
Oct / Nov 2016 Semester – IV (CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 498	Thursday 24/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Geography of Manufacturing	XVI	

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Use of stencils is allowed.
 - 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

Q.1 A) Choose the correct alternative given in the bracket.

07

- 1) The word manufacture comes from the ----- words “Manus”.
 - a) Latin
 - b) French
 - c) Arabian
 - d) None of these
- 2) ----- is a cheap and bulky power resource.
 - a) Petroleum
 - b) Coal
 - c) Solar
 - d) None of these
- 3) Alfred Weber first introduced famous theory of industrial location in ----- year.
 - a) 1906
 - b) 1908
 - c) 1909
 - d) None of these
- 4) ----- is the main factor of water pollution in Yamuna river in U.P.
 - a) Industrial effluents
 - b) Kumbha Mela
 - c) Washing of animals
 - d) None of these
- 5) The behavioural approach theory put forward by -----.
 - a) A. Weber
 - b) Allen Pred
 - c) A. Losch
 - d) None of these
- 6) Manufacturing activity in ----- is mostly based on imported raw material.
 - a) India
 - b) U.S.A.
 - c) Japan
 - d) None of these
- 7) The new industrial policy was made by ----- government.
 - a) Congress
 - b) U.P.A.
 - c) B.J.P.
 - d) None of these

B) Fill in the blanks.

07

- 1) Manufacturing is ----- type of human economic activity.
- 2) Durgapur industry is well known for ----- production in India.
- 3) ----- nation is the most leading hard ware and soft ware industry.

- 4) Economic ----- means scraping of the undesirable restrictions controls and licensing over investment import and production.
- 5) The problem of ----- pollution is increasing with the growth of automobile industry in developed nations.
- 6) Site and ----- are the two basic factors of industrial location.
- 7) "TISCO" steel plant has located in ----- State in India.

Q.2 Discuss the physical factors of location of Industry. **14**

Q.3 a) Discuss the Iron and steel Industries in India. **14**

OR

b) Critically examine the Alfred Weber's least cost industrial locational theory. **14**

Q.4 Write Short answers for the following questions. (any two) **14**

- 1) Discuss the nature and scope of manufacturing geography.
- 2) Give short account of Indian Industrial region.
- 3) Give brief account of Iron & Steel Industries in U.S.A.
- 4) What are the causes of environmental degradation?

Q.5 Write Shorts Notes (any two) **14**

- 1) Textile industry in Japan
- 2) Standard Industrial classification
- 3) What is Neo-classical theory
- 4) Privatization

**Master of Arts / Master of Science – II (Geography) Examination:
Oct / Nov 2016 Semester – IV (CGPA)**

SLR No.	Day & Date	Time	Subject Name	Paper No.	Seat No.
SLR – SL – 498	Thursday 24/11/2016	2:30 P.M to 5:00 P.M	Geography of Manufacturing	XVI	

Instructions:

- 1) All Questions are compulsory.
- 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
- 3) Use of stencils is allowed.
- 4) All questions carry equal marks.

Total Marks: 70

प्र. 1. अ. कंसातील अचुक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा: 07

- 1) भाषेतील 'मॅनस' वरून मॅन्युफॅक्चर हा शब्द झाला आहे.
अ. लॅटिन
ब. फ्रेंच
क. अरेबियन
ड. या पैकी नाही.
- 2) हे वनज घटनारे स्वस्त शक्ति साधन आहे.
अ. पेट्रोलियम
ब. द. कोळसा
क. सौर ऊर्जा
ड. या पैकी नाही
- 3) अल्फ्रेड वेबर यांनी साली प्रथम उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा सिध्दांत मांडला.
अ. 1906
ब. 1908
क. 1909
ड. या पैकी नाही
- 4) उत्तर प्रदेशातील यमुना नदीच्या पाण्याच्या प्रदुषणाचे हे प्रमुख कारण आहे.
अ. औद्योगिक पाण्याचा विसर्ग
ब. कुंभ मेळा
क. जनावरांना नदीत धुणे
ड. या पैकी नाही
- 5) वर्तनवादी तत्व सिध्दांत यांनी मांडला.
अ. अ. वेबर
ब. अॅलन प्रेड
क. अ. लॉश्च
ड. या पैकी नाही
- 6) देशात कारखानदारी ही मुख्यतः आयात केलेल्या कच्च्या मालावर आधारित आहे.
अ. भारत
ब. यु.एस.ए.
क. जपान
ड. या पैकी नाही
- 7) भारताने नवे औद्योगिक धोरण सरकारने मांडले.
अ. काँग्रेस
ब. यु.पी.ए.
क. बी.जे.पी
ड. या पैकी नाही

ब. रिकाम्या जागा भरा.

07

- 1) कारखानदारी हा प्रकारचा मानवी उद्योग आहे.
- 2) भारतातील दुर्गापुर कारखाना निर्मितीसाठी प्रसिध्द आहे.
- 3) हार्ड वेअर व सॉफ्टवेअर उद्योगात देश आघाडीवर आहे.
- 4) आर्थिक म्हणजे आयात व उत्पादन गुंतवणुकीवरील आर्थिक निर्बंध, नियंत्रणे व परवाने मोडीत काढणे होय.
- 5) विकसीत देशात प्रदुषणाची संकल्पना स्वयंचलीत उद्योगाच्या विकासामुळे निर्माण झाली आहे.
- 6) स्थान आणि हे दोन घटक उद्योगधंद्याच्या स्थापनेमध्ये पायाभूत आहेत.
- 7) भारतात 'टिस्को' लोह पोलाद कारखाना या राज्यात स्थापना झाला आहे.

प्र.2 उद्योगधंद्याच्या स्थानिकिकरणाचे प्राकृतिक घटकांचे वर्णन करा. 14

प्र.3 अ. भारतातील लोह पोलाद उद्योगांचा वृत्तांत लिहा. 14
किंवा

ब. अल्फ्रेड वेबरच्या किमान मुल्य आधारित औद्योगिक स्थान सिध्दांताचे टिकात्मक परिक्षण करा. 14

प्र.4 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) 14

- 1) कारखानदारी भूगोलाचे स्वरुप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- 2) भारतातील औद्योगिक प्रदेशाचा वृत्तांत लिहा.
- 3) यु.एस.ए. मधील लोह पोलादाचे वर्णन करा.
- 4) पर्यावरण अवनर्ताची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.5 टीपा लिहा.(कोणत्याही दोन) 14

- 1) जपानमधील सुतीवस्त्र उद्योग
- 2) स्टँडर्ड इंडस्ट्रीयल क्लासिफिनेशन
- 3) निओक्लासिकल संकल्पना काय आहे?
- 4) खाजगीकरण